

9 maart 2007

ADVOCATENBLAD 4

Publieke verantwoordelijkheid, een kernwaarde?

De advocaat over
een mijlpaalarrest

Togamasters en
de Academie voor
de Advocatuur

Coaching: jezelf
als een slang van
je huid ontdoen

Niehoff Werning & Kooij
verzekeringsadviseurs voor advocatuur en notariaat

Ssst... een klant!

Stel je voor. Je verwacht een belangrijk telefoontje van je eerste klant... Je visitekaartjes en het briefpapier zijn net door de drukker afgeleverd.

Maar zover is het nog niet. Een eigen advocatenpraktijk vergt nogal wat voorbereiding. Zoals een ondernemingsplan, het afdekken van het beroepsaansprakelijkheids- en arbeidsongeschiktheidsrisico. Niehoff Werning & Kooij heeft als specialist in de advocatuur een aanzienlijk aantal startende advocaten op weg geholpen. Wanneer u ons belt, sturen we u de documentatiemap voor de advocatuur vrijblijvend toe.

122

Publieke verantwoordelijkheid?

Volgens de Commissie van Wijnen is de 'publieke verantwoordelijkheid' de zesde kernwaarde van de advocatuur. Floris Bannier over de vraag wat dat inhoudt.

128

Togamasters

Hoe staat het ervoor met de Togamasters in Groningen en Maastricht? Vervangers van de beroepsopleiding zijn ze niet. Men kan zich afvragen wat de meerwaarde is. Betrokkenen aan het woord.

136

Advocaat en coach

Efficiënter werken, meer bevrediging halen uit je praktijk, op zoek naar spanning of juist niet? Negen redenen voor de advocaat om te kiezen voor een personal coach. Verder vier advocaten over hun ervaringen.

.....
Academie voor de Advocatuur mag starten, maar wordt geen volledige concurrent van de beroepsopleiding. **114**

.....
Raad voor de Rechtsbijstand mag proceskostenvergoeding niet in mindering brengen op de vaststelvergoeding. **115**

.....
'Moszkowicz had zich veel eerder moeten terugtrekken.' **117**

.....
In de nieuwe rubriek 'Mijlpaal-arrest' vertelt de advocaat *van*, over Plas/Valburg. **127**

.....
Slot van de serie Hand in Hand over Moszkowicz en cliënt. **133**

.....
Verder...

Column 115 » Vervolgde advocaten 116 » Agenda 116, 118 » Van de deken 119 » Actueel antiek 121 » Colofon 121 » Ordebrichten 142 » Opleidingen 144 » Personalalia 148 » Tuchtrect 151

.....
In de volgende nummers

Vordering nakosten » Kroniek mededingingsrecht » Tegen lichtvaardig procederen » Europese kaderbesluiten in het strafrecht

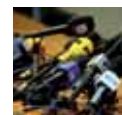

Foto omslag:
Bram Saeys/
Hollandse Hoogte

Academie voor de Advocatuur kan starten

De Orde van Advocaten heeft de Universiteit Utrecht toestemming gegeven om te starten met de Academie voor de Advocatuur. De toetsen en het vaardigheidsonderwijs blijven echter voorbehouden aan de beroepsopleiding van de Orde.

Door Vera Spaans
freelance journalist

Met deze beslissing krijgt de Academie voor de Advocatuur dezelfde status als de interne opleidingen van Loyens & Loeff en De Brauw Blackstone Westbroek. Het is niet mogelijk om, zoals Utrecht had gehoopt, een echte, volledige concurrent van de beroepsopleiding op te zetten.

'De beroepsopleiding van de Orde is te generiek voor de grotere kantoren'

Tijdens het Winterberaad van de Nederlandse Raad van de NOvA is besloten dat het vrijstellingsbeleid ongewijzigd blijft: examens moeten dus bij de NOvA worden afgelegd. Alleen zo blijft de kwaliteit van de beroepsopleiding gewaarborgd, aldus Hoofd Opleiding Rob van Otterlo. 'Wij kunnen niet van elke instelling in Europa het curriculum toetsen.' Vrijstelling

verlenen voor het vaardigheidsonderwijs is ook onmogelijk: 'Na de vakken Professional Skills volgt een individueel adviesgesprek voor elke stagiaire met twee docenten. Hier worden aanbevelingen gedaan voor de voortgezette stagiaireberoepsopleiding. Dit kunnen we onmogelijk uitbesteden.'

Van Otterlo vindt niet dat de Orde de Universiteit Utrecht heeft afgescheept met deze beslissing. Van Otterlo: 'Ik vind dit vrij liberaal.'

Te generiek

René Boes van het Juridisch PAO van de Universiteit Utrecht is verheugd dat de Academie in elk geval kan beginnen. De beroepsopleiding van de Orde is, zo stelt Boes, te generiek voor de grotere

kantoren. Daarom zal het onderwijs meer worden toegespitst op de ondernemingsrechtpraktijk. Dat gaat om de onderdelen strafprocesrecht, burgerlijk procesrecht, mediation, jaarrekeninglesen en bestuursprocesrecht.

De Academie vindt in dezelfde periode van negen maanden plaats als de reguliere beroepsopleiding. Wel wordt het onderwijs van de Academie met een aantal dagdelen per onderdeel uitgebreid. 'We overwegen onderwijs in de avonduren,' zegt Boes. 'Stagiaires zijn er misschien meer tijd aan kwijt, maar door de verdieping die wij bieden, verdient zich dat vanzelf weer terug.'

Deelnemers aan de Academie voor de Advocatuur komen niettemin voor dubbele kosten te staan: voor de examens en de niet-vrijgestelde onderdelen van de beroepsopleiding van de Orde zal nog ruim de helft van het gewone cursusgeld moeten worden betaald.

Het is gezegd

Waarom accepteren we in de kartelbestrijding wel dat verklikkers door de NMa worden beloofd met immunititeit, en in de maffiaoorlog niet? Criminoloog Cyrille Fijnaut, *de Volkskrant*, 23 februari

Eigenlijk zagen we hem nooit. Een woordvoerder van de Universiteit Leiden over het vertrek van advocaat deeltijd-hoogleraar Charles Langerijs naar aanleiding van de Binck-affaire, *de Volkskrant*, 12 februari

Dadelijk noemt een of andere pronokoning zichzelf nog Dikkertje Dap. Renske Pesman, partner van de zoon van Annie M.G. Schmidt over de actie om de goede naam van de kinderboekenschrijfster te beschermen, en auteursrechten te innen, *Het Parool*, 9 februari

Serve your country for a while. Hendrik Jan Biemond werkte vijf jaar bij het Openbaar Ministerie en keerde onlangs terug naar Allen & Overy, *de Volkskrant*, 7 februari

Stel dat je een knoflook etende Marokkaanse verdachte hebt en vijf erwtensoep etende agenten, dan maak je het zo'n hond niet zo moeilijk. Peter van Koppen, *De Pers*, 12 februari

Column

Joost Beversluis

Over de wintersport? Tja, wat kun je verwachten als de stukjesschrijver tijdens de carnavalsweek op zijn plicht wordt gewezen. Bovendien weet ik nog hoe de Orde 10 jaar geleden al meer 'lifestyle' in dit blad wilde, een ontwikkeling die met de laatste facelift en inkorting van het aantal woorden dat mij is toegestaan, als afgerond kan worden beschouwd.

Wintersport is trouwens interessant genoeg. Het samenkomen van zo velen uit zoveel windstreken op één berg biedt gelegenheid om allerlei ontwikkeling te peilen. Ook al gaat het niet om Davos, maar om Engelberg. Ik noem er een paar (meer woorden staan niet ter beschikking).

Als eerste de definitieve doorbraak van het Engels en de Engelse levensstijl in Europa. Niet alleen worden de hoogten op *Mount Titlis* in *foot* ü.M. gegeven. Voor de après ski hoefde je maar spits te zijn uit welke kelder *you never walk alone* opklonk en dáár en nergens anders was de echte pret, met meer bier op tafel dan ingenomen kan worden.

Als tweede de deelname aan de wintersport van talrijke Vlamingen met voldoende zelfver-

trouwen om hun koeterwaals te praten, ook als er Nederlanders in de gondel zitten. Opvallend was daarbij in welk vlekkeloos Nederlands de kinderen reageerden op de moeilijk verstaanbare opmerkingen der ouders. Geen ondertiteling meer nodig, zal ik maar zeggen. De Nederlander zelf lijkt gelukkig over het hoogtepunt van zijn onbeschaamde luidruchtigheid heen.

Immigranten zijn nog steeds vrijwel afwezig. Mogelijk heeft de Profeet zich destijds in ongunstige zin over sneeuwsport uitgelaten. Dat in bergen bij Teheran geschied wordt toont dan eens te meer hoe Iran de wereldopinie tart.

Nieuw is het voorrijden, elke dag, van een zevental touringcars met Chinezen, die zich naar 10.000 ft lieten seilbahnen, daar voor een klein kapitaal horloges en juwelen kochten en dan weer naar beneden de bus in. Elke dag zeven bussen. Beleefde lui bovendien; ze lieten menige wintersporter voorgaan. Zo zie je dat het dus beter is in verre landen producten te laten maken en ze daar wat te laten verdienen, dan er gesubsidieerd vlees en ontwikkelingshulp te dumpen en wapens te verkopen. In beide gevallen komt vroeg of laat een stroom mensen op gang. In het eerste geval per touringcar en mét koopkracht. In het tweede per sloep of andere slaventransport en zonder één cent.

Iets voor de volgende bijeenkomst in Davos, misschien.

Raad voor Rechtsbijstand moet twee keer betalen

De Raad voor Rechtsbijstand in Den Haag mag de proceskostenvergoeding, die een uitkeringsgerechtigde ontvangt na een gewonnen procedure, niet in mindering brengen op de vaststelvergoeding voor diens advocaat. Dat heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State op 21 februari jongstleden bepaald.

.....
Lex van Almelo
journalist
.....

In deze zaak maakt een advocaat namens zijn cliënt met succes bezwaar tegen de vaststelling van een uitkering door de UWV. Vervolgens krijgt de cliënt € 322 aan proceskosten vergoed op grond van artikel 7.15 van de Algemene wet bestuursrecht. Veel meer dan de eigen bijdrage van € 25,60. De Raad voor Rechtsbijstand wil niet dubbel betalen en trekt € 296,40 van de vaststelvergoeding af (t.w. de € 322 minus de € 25,60). De advocaat is daar niet gelukkig mee en maakt bezwaar. De Raad verklaart het bezwaar ongegrond, waarna de advocaat in beroep gaat bij de Rechtbank Den Haag. Als deze de

advocaat gelijk geeft, tekent de Raad hoger beroep aan. Volgens de Raad is de proceskostenvergoeding namelijk bedoeld voor de advocaat en mag de Raad die dus in mindering brengen op de toevoegingsvergoeding.

De Afdeling Bestuursrechtspraak ziet dat anders. Art. 32 lid 3 van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand biedt geen juridische basis om de vergoedingen te verrekenen. Omdat UWV de vergoeding in dit geval heeft toegekend aan de cliënt is deze rechthebbende op dat bedrag – ook al is het overgemaakt op de derdenrekening van de advocaat.

Camiel Munier van de Haagse Raad voor Rechtsbijstand laat weten dat de Raden nog landelijk moeten afstemmen hoe zij met deze uitspraak zullen omgaan.

World Forum Mons Angelus

agenda

* **DORHOUT MEES-PRIJS**

Beginnende auteurs met een recent geschrift op het gebied van het verzekeringsrecht – waarbij met name wordt gedacht aan, eventueel nader bewerkte, scripties van rechtenstudenten of sedert kort afgestudeerde juristen – kunnen meedingen naar de ‘Professor mr. T.J. Dorhout Mees-prijs’.

De voorwaarden voor deelneming zijn verkrijgbaar bij de heer mr. W.A.M. Rupert, Postbus 1488, 3000 BL Rotterdam, tel. 010-44 44 555. Het werkstuk moet vóór **1 mei 2007** worden ingezonden. De mede door het Verbond van Verzekeraars in Nederland ter beschikking gestelde prijs bedraagt 1.500 euro.

* **ENDSTRA-UITSPRAKEN**

Op **woensdag 28 maart 2007** organiseert het Centrum voor Intellectueel Eigendomsrecht (Cier) een lezing met het onderwerp: ‘Hoe nu verder met de Endstrauitspraken?’ Spreker is prof. mr. Willem Grosheide van het Molengraaff Instituut voor Privaat, Universiteit Utrecht.

De lezing is voor belangstellenden vrij toegankelijk. Na afloop is er een borrel. Plaats: Molengraaff Instituut voor Privaatrecht, Drift 9, aanvang 16.00 uur. Aanmelding kan geschieden bij mw. J.P. Borlée, telefoon 030-253 7723 of via e-mail j.borlee@law.uu.nl.

Vervolgde advocaten

Stichting Advocaten voor Advocaten

Gedetineerde Syrische mensenrechtenadvocaat gemarteld

De Syrische advocaat en mensenrechtenactivist Anwar al-Bunni zit al negen maanden vast in de Adra gevangenis nabij Damascus. Recentelijk werd hij door zijn gevangenisbewaarders gefolterd. Al-Bunni werd samen met andere mensenrechtenactivisten op 17 mei 2006 gearresteerd nadat hij een petitie had ondertekend waarin Syrië en Libanon werden opgeroepen hun relaties te verbeteren. Al-Bunni wordt thans beschuldigd van het verspreiden van valse informatie die het moreel van de natie zou kun-

nen schaden, het belasteren en beledigen van staatsorganen en het zonder staatstoestemming deelnemen aan een internationale groepering. Volgens Syrische en internationale mensenrechtenorganisaties houden de eerste twee aanklachten verband met Anwar al-Bunni's openlijke veroordeling van de martelpraktijken door veiligheidstroepen en zijn roep om democratie en hervorming in Syrië. De laatste aanklacht zou samenhangen met de oprichting van een door de EU gefinancierd centrum voor mensenrechtentrainingen dat door Anwar al-Bunni werd geleid. Het centrum is in maart 2006 door de autoriteiten gesloten nog voordat het met zijn activiteiten was begonnen. Al-Bunni is een van de oprichters van de Syrische Human Rights Association en van de centra voor de verdediging van journalisten en politieke gevangenen. Als advocaat legt hij zich toe op de verdediging van mensen die worden vervolgd voor het op niet-gewelddadige wijze uiten van hun mening, onder wie intellectuelen en mensenrechtenactivisten die werden opgepakt bij het neerslaan van de ‘Damascense lente’ in 2001. De Syrische autoriteiten proberen Anwar al-Bunni al jarenlang het werken onmogelijk te maken. Al-Bunni en zijn familie worden stelselmatig bedreigd en per-

manent in de gaten gehouden door de veiligheidstroepen. Ook hebben de autoriteiten lastercampagnes tegen Anwar al-Bunni gevoerd om potentiële cliënten ervan te weerhouden zijn diensten in te roepen. In plaats van Anwar al-Bunni te beschermen, heeft de door de Baath partij gecontroleerde Syrische Orde van Advocaten actief aan de lastercampagnes deelgenomen door disciplinaire maatregelen tegen hem te nemen waaronder het herhaaldelijk schorsen van zijn bevoegdheid tot uitoefening van zijn praktijk. Advocaten voor Advocaten heeft inmiddels jegens de autoriteiten haar bezorgdheid over de zaak- Anwar al-Bunni uitgedrukt. Wij vragen u hetzelfde te doen.

• Voor meer informatie over hoe u voor Anwar al-Bunni in actie kunt komen zie <http://action.humanrightsfirst.org/campaign/Bunni/ie5n7kwro5mwiz3m?> Voor algemene informatie over de Stichting Advocaten voor Advocaten kunt u contact opnemen met Judith Lichtenberg via info@advocatenvooradvocaten.nl of bezoek onze website www.advocatenvooradvocaten.nl. Daar leest u ook hoe u donateur kunt worden. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).

'Moszkowicz had zich veel eerder moeten terugtrekken'

'Bram Moszkowicz had niet zo krankzinnig moeten uithalen naar de rechterlijke macht. En hij had de zaak Holleeder al veel eerder moeten neerleggen'. Dat zei buitengewoon hoogleraar Floris Bannier op de discussiebijeenkomst 'Abject en infaam': Moszkowicz en de media, georganiseerd door Mediadebat.

Foto: Klaas Jan van der Weij / HH

.....
Lucien Wopereis
 redacteur Orde

Op het podium werd gediscussieerd door Bannier, de Amsterdamse waarnemend deken mr. Lian Mannheims, oud-officier van Justitie Henk Wooldrik, journalist Marian Husken van *Vrij Nederland* en *Nova*-redacteur Siem Eikelenboom. Mr. Herman Loonstein, advocaat van Moszkowicz in het kort geding tegen Jort Kelder, kwam niet opdagen.

Mogelijk voorzag die dat zijn werk bekritiseerd zou worden. Mannheims zei dat ze opmerkelijk vaak in het vonnis van de kortgedingrechter had gelezen dat beweringen van Kelder onweersproken waren ge-

bleven. Bannier wees op het beperkte karakter van het kort geding: 'De rechter in kort geding beslist op basis van de stukken die hem worden voorgelegd. In dit geval waren dat veelal stukken uit de pers, maar dat maakt niet uit. De verongelijkheid van Moszkowicz over het vonnis is zeer overdreven.'

Oud-officier Wooldrik begreep niet waarom Moszkowicz nu de pijp aan Maarten had gegeven. 'Daarvoor heeft hij al veel eerder de gelegenheid gehad. Ik weet niet wat hem heeft bezield. Ik ben wantrouwig aangelegd. Daar laat ik het bij.'

Waarnemend deken Mannheims nam het op voor de Amsterdamse advocaat. 'Het gaat in deze zaak over de geheimhoudingsplicht. Moszkowicz was zich bij de

eerder gevoerde gesprekken met de Amsterdamse deken terdege bewust van het dilemma.'

Publiciteitsbeleid OM
 Enkele aanwezigen in de zaal, bijna allemaal journalisten, trokken de discussie breder. Ze wezen op het nieuwe publiciteitsbeleid van het Openbaar Ministerie. Oud-officier Wooldrik relateerde de gevolgen van de nieuwe richtlijn: 'Er gelden nog altijd zeer veel beperkingen voor het Openbaar Ministerie. Het gezond verstand is de leidraad.'

Mannheims toonde zich 'buitengewoon ongelukkig' met de nieuwe richtlijn: 'Onlangs was er in Amsterdam een politie-inval in een garage en enkele woningen, televisie en alles erbij. De verdachten waren herkenbaar voor de omgeving. Dat is zeer beschadigend'. Ze wees er verder op dat de Orde, 'onder druk van de minister van Justitie onlangs juist strengere publiciteitsregels heeft aanvaard'.

De aanwezige journalisten staken een hand in eigen boezem. Soms worden zaken uit in de brievenbus gevonden strafdossiers te snel gepubliceerd, stelden ze. 'Je moet echt heel goed kijken of en hoe nieuwe feiten passen in het dossier,' aldus Eikelenboom.

• Zie ook de serie 'Hand in Hand, Moszkowicz tussen cliënt en ex-client' pagina 133 van dit nummer

Zijn er voldoende waarborgen geschapen dat bij onderzoek van computers het verschoningsrecht niet wordt geschonden, dan is het niet zo dat niet de computer maar alleen die bestanden in beslag mogen worden genomen die volgens de verschoningsgerechtigde niet onder zijn verschoningsrecht vallen terwijl het niet vanzelfsprekend is dat de verschoningsgerechtigde bij het onderzoek van de inbeslaggenomen computer (of van een back-up van de bestanden op die computer) aanwezig is om aan te wijzen welke bestanden onder het verschoningsrecht vallen. AG Vellinga breek in zijn noot onder Hoge Raad 20 februari 2007 (LJN AZ3564) het Nederlands record negaties. (Met dank aan Joost Italianer)

Ik raak niet opgewonden van deze uitspraak. SP-Kamerlid Ewout Irrgang over de peepshow-uitspraak van het Amsterdamse Gerechtshof, *Het Parool*, 15 februari

Ik vind dat onderzocht moet worden of de bevoegdheden van de Orde moeten worden uitgebreid. Tweede Kamerlid Wolfsen van de PvdA over de kwestie-Moszkowicz, *NRC Handelsblad*, 20 februari

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat een advocaat waar voortdurend discussie over is, tot de orde kan worden geroepen? Tweede Kamerlid Van Haersma Buma, *NRC Handelsblad*, 22 februari

agenda

* DE WAAKHOND OP DE VOORGROND?

Op **maandag 23 april 2007** spreekt mr. P. Kalbfeisch, voorzitter van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, op een door het Juridisch Genootschap 's-Hertogenbosch georganiseerde bijeenkomst. Aan de orde komt onder andere de werkwijze van de NMa. U kunt zich aanmelden bij secretaris mr. R. E. Koopman, koopman@bogaertsengroenen.nl, tel. 0411-675 533, met vermelding van uw telefoonnummer. De bijeenkomst vindt plaats in Hotel Mövenpick, Pettelaarpark 90, 5216 PH 's-Hertogenbosch, tel. 073-687 46 74. De ontvangst is om 19.30 uur, de lezing begint om 20.00 uur.

* FORENSISCHE GENEESKUNDE

Het Studiecentrum Kerckebosch organiseert op **donderdag 29 maart 2007** in nauwe samenwerking met het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) en het Forensisch Medisch Genootschap (FMG) de studiedag 'actuele thema's Forensische Geneeskunde'. Deze studiedag is bedoeld

voor allen die in de praktijk van het strafrecht en de forensische geneeskunde werkzaam zijn, zoals forensisch artsen, (technische) rechters, (strafrecht)advocaten, (forensische) deskundigen, rechters, officieren van justitie en advocaten-generaal. De studiedag vindt plaats in het Congrescentrum Holiday Inn te Leiden, van 10:00 tot 16:00 uur. Voor meer informatie zie www.kerckebosch.nl.

* MOSKOU STUDIEREIS 2007

De Jonge Balie Amsterdam organiseert wederom de tweejaarlijkse studiereis naar Rusland. Dit jaar gaat de reis naar jaar Moskou – het economische hart van Rusland waar tevens veel grote advocatenkantoren en het Arbitration Court gevestigd zijn. De reis vindt plaats van **6 tot en met 10 juni 2007**. Vijftig Amsterdamse Jonge Balie-leden kunnen deelnemen, aangeraden wordt snel in te schrijven. De reissom bedraagt € 799 (inclusief vlucht, visum, verblijf, een aantal excursies en enkele diners/lunches). Inschrijving is mogelijk van 15 maart tot en met sluit op 26 maart 2007. Kijk voor het (voorlopige)

reisprogramma, andere informatie en het aanmeldingsformulier op de website van de jonge balie Amsterdam: www.jongebalie.nl.

* JAARVERGADERING NJV

Op **vrijdag 8 juni 2007** zal de NJV te Haarlem vergaderen over het onderwerp: 'Alternatieve Regelgeving'. De preadviseurs zijn prof. W.J. Witteveen, prof. mr. I. Giesen en prof. dr. J.L. de Wijckerslooth. De jaarvergadering is toegankelijk voor leden. Juristen die de vergadering willen bijwonen, maar nog geen lid zijn, kunnen zich voor het lidmaatschap opgeven. Dit kan door uw naam, titel en adres schriftelijk op te geven bij Jacinta Molkenboer/Danielle Lukassen, secretariaat NJV, Antwoordnummer 84332, 2508 WB Den Haag, tel. 070-51 53 792, e-mail: info@njev.nl. De contributie bedraagt 20 euro per jaar. Daarvoor ontvangen de leden ieder jaar in de maand mei de preadviezen met het verslagboekje van de vorige vergadering. U ontvangt tevens een opgavekaartje en het programma-boekje met de details van de eerstvolgende vergadering.

“

Ik begrijp wel dat instituties graag willen overleven, maar de handhaving van de Afdeling bestuursrechtspraak bij de Raad van State is toch wel al een achterhaald fossiel geworden. Oud-hoogleraar migratierecht Ulli d'Oliveira in *NRC Handelsblad*, 12 februari

Ze zal bij het kruisverhoor stevig in haar schoenen moeten staan, maar ze hoeft niet bang te zijn dat ze wordt afgeslacht, of dat de dader zijn straf zal ontlopen. Hoogleraar Bert Swart over de Nederlandse vrouw die in Amerika zal getuigen in een verkrachtingszaak van een Amerikaanse militair, *de Volkskrant*, 20 februari

De 9/11 van elf jaar oud heb ik ingeruild voor een 9/28 van zestien jaar oud. Dat je niet denkt dat ik een auto van tonnen rijdt. Voor een paar geeltjes heb je zo'n ding. Advocaat Jan Hein Kuijpers op de vraag of hij even 'dandy-esk' is als Moszkowicz, *De Pers*, 20 februari

Ik heb gezegd dat ik niet wist hoe die bacterie in mijn bloedsomloop terecht is gekomen. En dat ik daarom geen mogelijkheden kon uitsluiten. Dr. Wildhaber van het Europese Hof heeft desalniettemin spijt van de suggestie dat hij door de Russische autoriteiten tijdens een dienstreis zou zijn vergiftigd, *NRC Handelsblad*, 10 februari

”

Bijeenkomst over Algemene Praktijk

Naar aanleiding van de discussie omtrent het rechtsgebiedenregister start de Algemene Raad binnenkort met een onderzoek naar de inhoud en de positie van de Algemene Praktijk. In het kader daarvan organiseert de Algemene Raad ook een bijeenkomst met advocaten

die een Algemene Praktijk hebben. De Raad wil van deze 'generalisten' horen wat zij van het voorstel van register vinden en meer specifiek hoe zij de Algemene Praktijk in het voorstel zien. De Algemene Raad nodigt de 'generalisten' dan ook van harte uit voor

een bijeenkomst op vrijdag 16 maart 2007 van 15.00-17.00 uur in de Jaarbeurs (Beatrixgebouw) in Utrecht. U kunt zich per e-mail aanmelden bij Niels Hupkes van het Bureau van de Orde, n.hupkes@advocatenorde.nl.

Longitudinaal onderzoek naar loopbaan advocaten

Medewerkers van het Amsterdam Center for Career Studies (ACCR), een poot van Organizationaal Behavior & Development van de Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde van de Vrije Universiteit, gaan een 'longitudinaal loopbaandeterminanten-onderzoek' starten in de advocatuur. Ze doen dat in samenspraak met de Orde, Dialogueecc (Monique van de Griendt) en Le Tableau (Christ'l Dullaert).

Wat is dat longitudinaal onderzoek naar loopbaandeterminanten? Josje Dijkers, contactpersoon vanuit de VU legt uit: 'Bij een longitudinaal onderzoek wordt dezelfde vragenlijst meerdere keren afgenomen'. Op die manier kunnen carrièrekeuzes en oorzaak-gevolgrelaties in beeld worden

gebracht. Bijvoorbeeld, helpt een goed professioneel netwerk bij je carrière in de advocatuur?

Het onderzoek zal worden verricht onder advocatenkantoren die meer dan vijf advocaten in dienst hebben. Het onderzoek wordt digitaal aangeboden. Het invullen van het onderzoek duurt ongeveer 30 tot 45 minuten. Inmiddels is een selectie van adresbestanden door de Orde aangeboden bij de VU. Deelnemers worden na afloop van dit onderzoek op de hoogte gehouden van de resultaten. Ook wordt u ongeveer een jaar later uitgenodigd om aan de 'volgende ronde' deel te nemen.

- Voor meer informatie over het onderzoek kunt u contact opnemen met drs. J. Dijkers: jdijkers@feweb.vu.nl.

(advertentie)

Zeker van uw zaak!

Uw cliënt het beste bieden? Dan is actuele kennis onmisbaar. Kijk voor ons VSO- en PAO-cursusaanbod op www.cpo.nl

CPO is onderdeel van de Radboud Universiteit Nijmegen

CPO
Juridisch Onderwijs voor Professionals

Van de deken

Els Unger

Stilte

'Orkaan dendert over Moszkowicz', kopte het gratis dagblad *De Pers* op de dag dat de advocaat bekendmaakte dat hij stopt met de verdediging van Willem Holleeder. Een interessante samenvatting van de afgelopen weken: Moszkowicz als lijdend voorwerp van de mediastorm. Je zou ook kunnen beweren dat het de orkaan Moszkowicz was die over Nederland raasde.

Terugkijkend was het wellicht beter geweest als Moszkowicz de verdediging van Holleeder eerder had neergelegd. Het is echter ook mogelijk dat de advocaat gelijk heeft als hij zegt dat hij Holleeder had kunnen verdedigen zonder de geheimhoudingsplicht jegens Endstra geweld aan te doen. Het woord daarover is aan de tuchtrechter, nu de erven Endstra een klacht hebben ingediend. Die zaak moet zijn beloop hebben.

U hebt zich misschien afgevraagd waarom de Nederlandse Orde van Advocaten zich de afgelopen weken niet duidelijker heeft gemanifesteerd. De belangrijkste reden daarvoor is dat de lokale deken over het tuchtrecht gaat, in dit geval de Amsterdamse. Die heeft een persbericht uitgebracht met de strekking dat Moszkowicz op basis van eerder gevoerde gesprekken een 'gewaar-schuwd man' was.

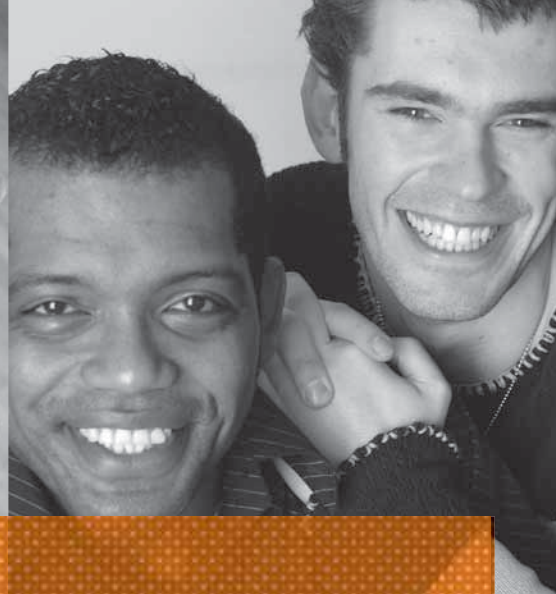
Hoeveel onbegrip er ook over bestaat: de deken beschikt niet over de bevoegdheid om een advocaat van een zaak te halen. Het is in beginsel de advocaat zelf die hier zijn afweging maakt. Achteraf kan zijn rol tuchtrechtelijk worden getoetst.

Uiteindelijk vonden wij als landelijke Orde dat we iets konden zeggen over de kwestie, vooral vanwege de sterker wordende politieke dimensie. U kent waarschijnlijk de opmerkingen van een aantal politici in de media: er moeten strengere regels komen ten aanzien van mogelijke belangenverstrengeling, er is helemaal 'geen crisis in de rechtsstaat, maar een crisis in de advocatuur.'

Tegen dit beeld hebben wij gemeend ons te moeten verzetten, en dat doe ik ook in dit commentaar. Wij zijn vóór een publiek debat over het tucht- en gedragsrecht, maar dan wel graag los van deze zaak.

Ik ben het niet eens met de vergaande conclusie van Moszkowicz dat de rechtsstaat in het geding is, omdat Holleeder geen kans meer zou hebben op een eerlijk proces. En ik ben het ook niet eens met diegenen die naar aanleiding van deze unieke zaak stellen dat er sprake is van een crisis in de advocatuur.

Reageren: vandedeken@advocatenorde.nl

moslim, homo, gehandicapt...

**unieke mensen,
gelijke kansen**

Voor meer informatie kijk op www.cgb.nl

Mensen worden nog steeds uitgesloten van werk, opleiding of het verkrijgen van bepaalde goederen of diensten op grond van irrelevante kenmerken, zoals bijvoorbeeld geslacht, ras, godsdienst, handicap of leeftijd. Om deze uitsluiting tegen te gaan, kent Nederland de gelijkebehandelingswetgeving. Deze wetgeving is complex en onderhevig aan verandering. Daarom werd in 1994 de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) ingesteld. Een onafhankelijk, landelijk college dat toeziet op de naleving van haar oordelen, adviseert en voorlichting geeft over gelijke behandeling. De CGB bestaat uit een Commissie van negen leden, waaronder een voorzitter en twee ondervoorzitters, en een ondersteunend bureau van ongeveer 45 medewerkers.

De Commissie Gelijke Behandeling (CGB) zoekt:

Commissielid (m/v)

Plaatsvervangend Commissieleden (m/v)

Commissielid

Als commissielid levert u een bijdrage aan de ontwikkeling, toepassing en naleving van de gelijkebehandelingswetgeving in Nederland. U oordeelt over zaken die aan de Commissie worden voorgelegd. Ook geeft u advies aan de regering, andere overheidsorganen en bijvoorbeeld werkgevers- en werknemersorganisaties.

Een belangrijk onderdeel van uw werk is het geven van voorlichting aan bedrijven, organisaties en maatschappelijke groeperingen over de gelijkebehandelingswetgeving. U draagt op een boeiende manier de visie van de Commissie uit in presentaties en lezingen. U neemt deel aan onderzoeksprojecten en werkt samen met enthousiaste collega's.

U heeft een universitaire opleiding Nederlands Recht afgerond en heeft kennis van relevante wet- en regelgeving, jurisprudentie en nationale en internationale procedures. U volgt de politieke en maatschappelijke ontwikkelingen op de voet en heeft voelsprietten voor ontwikkelingen in de samenleving. U bent in staat vanuit verschillende invalshoeken vraagstukken te belichten en zaken te beoordelen. Bij voorkeur heeft u uitgebreide kennis van de werkvelden waarin de Commissie opereert zoals het bedrijfsleven en de onderwijssector. Voor deze functie dient u minstens zes jaar relevante werkervaring te hebben. De aanstellingsomvang bedraagt 30 uur per week.

Plaatsvervangend commissieleden

Als plaatsvervangend commissielid is uw primaire taak te oordelen over zaken die aan de Commissie worden voorgelegd. Deze zaken zijn zeer uiteenlopend van aard. U heeft daarom bij voorkeur specifieke

kennis en ervaring op een of meer van de volgende gebieden: arbeidsrecht en -verhoudingen, bestuursrecht en/of internationaal recht. U heeft bij voorkeur een universitaire opleiding Nederlands Recht afgerond en heeft kennis van relevante wet- en regelgeving, jurisprudentie en nationale en internationale procedures. U volgt de politieke en maatschappelijke ontwikkelingen op de voet en heeft voelsprietten voor ontwikkelingen in de samenleving. U bent in staat vanuit verschillende invalshoeken vraagstukken te belichten en zaken te beoordelen. Voor deze functie dient u minstens zes jaar relevante werkervaring te hebben bij voorkeur in de rechterlijke macht, het onderwijs, het bedrijfsleven of bij werkgevers-, werknemers- of beroepsorganisaties.

Als plaatsvervangend commissielid werkt u aan een of twee zittingen per maand voor de CGB. Ook is het mogelijk dat u een bijdrage levert aan adviezen en onderzoeken.

Voor beide functies geldt:

De benoeming van commissieleden is voor een periode van zes jaar. Herbenoeming behoort tot de mogelijkheden.

Als u de aandacht wilt vestigen op naar uw mening geschikte kandidaten voor een van de vacante functies dan wordt u verzocht dit binnen één week te doen. Meer informatie over de functies en sollicitatiewijze treft u aan op www.cgb.nl.

Commerciële acquisitie wordt niet op prijs gesteld.

Commissie **Gelijke** Behandeling

Het *Advocatenblad* bereikt volgend jaar de eerbiedwaardige leeftijd van negentig jaar. Het eerste nummer verscheen op 15 januari 1918. Veertig jaar later blikt mr. G.J. Salm, redacteur van het eerste uur, terug op de wording van het blad.

Bezordheid rechterlijke macht en schrijvers

'In september 1917, een paar jaar na de oprichting van de Nederlandsche Advocaten-Vereeniging, werd tot uitgifte van een orgaan der Vereeniging, hetwelk *Advocatenblad* zou heten, besloten. Rondom ons vaderland woedde nog de Eerste Wereldoorlog; de vliegerij en de radio waren nog in de kinderjaren en Fruin was veel dunner dan thans.

Hier en daar werd betwijfeld of wel behoefte aan een nieuw tijdschrift bestond. Het is begrijpelijk dat de confrères hier te lande nog wat onwennig stonden tegenover het denkbeeld een eigen orgaan te bezitten. De rara avis in de balie, die iets over zijn beroepsinzichten en praktijkervaringen wilde publiceren, vond immers de reeds bestaande tijdschriften bereid deze publicaties in hun kolommen op te nemen.

Er ging zelfs een gerucht dat de rechterlijke macht de verschijning van het nieuwe tijdschrift met enige bezorgdheid tegemoetzag, omdat men beducht was, dat daarin veelvuldig kritiek, welwillende en onwelwillende, tot uiting zou komen. Of het gerucht juist was kan ik bezwaarlijk beoordelen, doch wel weet ik, dat de balie zich van de aanvang af zozeer bewust is geweest van haar gehoudenheid, tegenover de rechterlijke

macht de goede vormen in acht te nemen, dat het mij niet heugt, dat ooit opneming van een artikel van een confrère moest worden geweigerd, omdat de toon daarvan de grenzen ener gepaste gematigheid overschreed. (...)

In zijn artikel "Ter Inleiding", waarmede het eerste nummer d.d. 15 januari 1918 opende, gewaagde mr. J. van Kuyk (hoofdredacteur, *red.*) van het drieledige doel, door de uitgave van het blad nagestreefd. Krachtsvermeerdering door leden-toename van de vereeniging, waarvan het blad het orgaan was. Aanwijzing, in precisie, van behoeften der ad-

.....
Er ging zelfs een gerucht, dat de rechterlijke macht de verschijning van het nieuwe tijdschrift met enige bezorgdheid tegemoetzag
.....

vocatie, waarvan het bestaan, in algemeenheid, ondersteld werd. Gehoorverlening, zo nodig, aan de stemmen, die in de kring zelf wellicht niet opgingen. En verderop zegt hij: "De stof moet komen in hoofdzaak uit de balie zelf. De balie pleegt, dooreengenomen, niet veel te schrijven. Zo men haar tot schrijven uitnodigt – en dit woord ter inleiding is een bepaalde uitnodiging daartoe, – vrage men schrijftuur van weinig omvang. En wenst zij aan die uitnodiging niet te voldoen door zelf te schrijven, zij doe het dan door de redactie op te geven, waarover zij geschreven wenst te zien".

87e jaargang –
9 maart 2007 – nr. 4
Verschijnt elke drie weken.

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business Information bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie

mr. K.A. Boshouwers
mr. B.J. Th. Bouma
mr. Y. van Gernerden
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. M.H.J. van Maanen
mr. M.R. Maathuis
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. A.P. Ploeger
mr. L.H. Rammeloo
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Uitgever

drs. Serge dos Santos Gomes

Eindredactie

Charlotte Helmer

Bureauredactie

Charlotte Helmer

Vormgeving

Dimdim, Dmitry de Bruin

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Reed Business Information bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Digitaal archief *Advocatenblad*

www.advocatenorde.nl,
voor houders van het (gratis) Balienetcertificaat

Orde van de dag

Gratis abonneren op de wekelijkse nieuwsbrief voor advocaten? Stuur een e-mail naar enova@reedbusiness.nl met als onderwerp Inschrijven Orde van de dag.

Juridische Vacaturebank

www.jbb.nl

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Steekterweg 80 G, 2407 BH
Alphen a/d Rijn
tel. 0172-234460,
fax 0172-233017
e-mail: bdmbv@euronet.nl
Advertentietarieven op aanvraag.
Inzendtermijn:
afl. 5: 16 maart 2007
afl. 6: 6 april 2007

Abonnementen

Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531. Niet-leden betalen € 160 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting.

Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement. Reed Business Information Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Reed Business Information bv, afdeling Klantenadministratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl
Losse nummers: € 8,50

Reed Business Information bv

legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonnementsovereenkomst). Deze gegevens kunnen worden gebruikt om u te informeren over voor u relevante producten en diensten van Reed Business Information bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business Information bv en haar groepsmaatschappijen. Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, dan kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business Information bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

ISSN 0165-1331

De publieke verantwoor

De Commissie-Van Wijnen heeft in haar rapport zes kernwaarden van de advocatuur benoemd, en aanbevolen deze in de Advocatenwet vast te leggen.¹ Het kabinet heeft deze aanbeveling overgenomen. Met de waarden partijdigheid, onafhankelijkheid, deskundigheid, vertrouwelijkheid en integriteit zal vrijwel elke advocaat op voorhand instemmen. Bij de zesde kernwaarde, publieke verantwoordelijkheid, ligt dat anders. Maar wat houdt het eigenlijk in, de publieke verantwoordelijkheid van de advocaat?

delijkheid van de advocaat

..... •
Floris Bannier

bijzonder hoogleraar advocatuur
Universiteit van Amsterdam
..... •

Advocaten zijn toch alleen maar verantwoording verschuldigd aan hun cliënt, en niet aan de overheid of het grote publiek? En daarnaast: één van de kernwaarden is juist onafhankelijkheid van de overheid. Waarom dan de publieke verantwoordelijkheid eveneens als kernwaarde?

Laten we eerst kijken naar het rapport van de commissie. Daaraan ontleen ik de volgende passage: 'De maatschappij mag verlangen dat de advocaat bijdraagt aan de kwaliteit en de doelmatigheid van de rechtsbe-

.....
**De eerste regel
vind ik overbodig:
niemand mag liegen
en de advocaat dus
ook niet**
.....

deling tegen redelijke, transparante voorwaarden. De samenleving heeft immers groot belang bij een goede en ordelijke rechtsbedeling. Het is de taak van de advocatuur die rechtsbedeling te dienen door rechten te effectueren – onder meer door het voeren van processen – en zo bij te dragen aan de handhaving van de rechtsorde. Het gaat om de bescherming van de rechtsstaat, niet louter als een verzameling regels, maar

tegen de achtergrond van rechtsstatelijke beginselen en waarden.'

Het kabinet zegt er het volgende over: 'Aan alle kernwaarden kleef een publiek belang waarmee de advocaat rekening moet houden. In de kern impliceert de publieke verantwoordelijkheid dat, behalve de overheid, ook de advocaat moet zorgdragen voor de effectivering van de toegang tot het recht. Elke rechtzoekende moet om die reden gebruik kunnen maken van rechtsbijstand van een advocaat. (...) Daarnaast brengt de publieke verantwoordelijkheid met zich dat de advocaat zich voortdurend rekenschap zal moeten geven van de gerechtvaardigde belangen van de wederpartij en een goede rechtsbedeling. Deze rekenschap zal bijdragen aan een eerlijke rechtspleging – het fair trial van het EVRM.'

Tot slot een passage uit een uitspraak van het Hof van Discipline: 'Het is vaste jurisprudentie dat de advocaat een grote mate van vrijheid toekomt bij de wijze waarop hij de belangen van zijn cliënt behartigt. Deze vrijheid kan niet ten gunste van de wederpartij worden beknot, tenzij daarbij haar belangen nodeloos en op ontoelaatbare wijze worden geschaad.'²

Enkel de cliënt

De jurisprudentie van het Hof van Discipline geeft een breed scala aan gevallen waarbij je je goed kunt voorstellen dat de wederpartij zich op zijn tenen getrapt kon voelen door gedrag (zoals het leggen van beslag, uitbrengen van een dagvaarding of aanvragen van de tenuitvoerlegging van een uitspraak), stellingen of uitspraken van de advocaat, terwijl deze laatste toch binnen de grenzen van het tuchtrechtelijk geoorloofde bleef. De advocaat hoeft zich niet te laten leiden door belangen of gevoelens

.....
1 Commissie Advocatuur (ook wel Commissie-Van Wijnen) *Een maatschappelijke Orde* 24 april 2006, p. 19 e.v.

2 Zie voor deze uitspraken S. Boekman *Het Advocatenrecht* 3e druk bewerkt door Steenmetser en Quant, p. 115 e.v.

van anderen dan zijn eigen cliënt. In beginsel, want er zijn grenzen die, zoals ook blijkt uit de jurisprudentie van het Hof, met name in de Gedragsregels 30 en 31 worden getrokken. De advocaat moet zich onthouden van mededelingen waarvan hij de onjuistheid kent (30) en hij mag zich niet onnodig grievend uitlaten (31).

De eerste regel vind ik overbodig: niemand mag liegen en de advocaat dus ook niet, waarbij de regel ook nog eens beperkt is tot het meedelen van feiten. De tweede regel geeft een zinvolle beperking van de beleidsvrijheid van de advocaat. Hoe zinvol blijkt als men met gewoon, gezond verstand de uitspraken bij Boekman leest.

Een zekere mate van relativering van die vrijheid is ook te vinden in de inleiding tot de Gedragsregels.³ Ik citeer: 'Een goede beroepsuitoefening is een openbaar belang' en '(de advocaat moet)

Met 'fatsoen' heb je de kern te pakken

in verband met het openbaar belang bij een goede beroepsuitoefening, rekening houden met de gerechtvaardigde belangen van wederpartij en derden'. Het is zoals zo vaak met vrijheden: de vrijheid is het principiële uitgangspunt, maar de eisen van een geordende samenleving vragen om een zekere begrenzing, die het principe zelf overeind laat. We mogen dus stellen dat de advocaat, als hoofdregel, met niemand anders dan zijn eigen cliënt iets te maken heeft.

En nu zeggen commissie en kabinet dat dit niet juist is: de advocaat moet zich ook iets aantrekken van de samenleving, want hij moet zich bewust zijn van zijn publieke verantwoordelijkheid, zijn verantwoordelijkheid jegens het publiek. Men zou hier kunnen denken aan de strafadvocaat die zijn cliënt helpt

bij het realiseren van zijn rechten in het strafproces, echter zonder het misdrijf te verdedigen. Precies zo kan men zeggen dat de advocaat in het civiele proces de cliënt helpt zijn rechtspositie zo goed mogelijk tot gelding te brengen. Het gaat dan telkens om rechten die het individu zijn toegekend in de samenleving die zich een rechtsstaat noemt.⁴

Als uitgangspunt voor mijn opvatting neem ik, dat in de rechtsstaat aan de burger rechten zijn toegekend die in een democratisch proces zijn vastgesteld en dat de samenleving een instituut in stand houdt, de onafhankelijke rechter, die zorgdraagt voor het respecteren en handhaven van die rechten zonder onderscheid des persoons. Zo'n systeem vereist, om goed te kunnen functioneren, dat die burger ook toegang tot de rechter heeft én dat hij in staat is om zijn rechtspositie en zijn wensen betreffende handhaving daarvan op begrijpelijke wijze aan de rechter uiteen te zetten.

In het rapport van de commissie staat onomwonden: 'De kerntaak van de advocaat in de rechtsstaat is het waarborgen van de rechtspositie van zijn cliënt'. De commissie ziet dus de advocaat als een noodzakelijke schakel in het effectueren van de rechtspositie van de burger in de rechtsstaat. Terecht, want het behoeft geen nadere toelichting dat in de huidige maatschappij de wet- en regelgeving dermate omvangrijk en complex is, zowel materieel als formeel, dat de gewone burger hulp nodig heeft bij het beschermen van zijn rechtspositie.⁵

Kader

Hiermee hebben wij de advocaat, met de geschetste grote mate van beleidsvrijheid, een groter kader gegeven. Hij staat cliënten bij op de wijze die hem goedgebeurt, maar hij doet dat in het kader van het goede functioneren van de rechtsstaat.

Daar zit een kant aan die je 'praktisch' zou kunnen noemen. Hij moet zich bedienen van de bestaande wetten en het rechterlijk systeem. Maar dat bedoel ik niet. Het gaat er om dat

de advocaat zich altijd voor ogen moet houden dat het rechtsstatelijk kader, het bijstaan van de burger bij het effectueren van zijn rechtsstatelijke rechtspositie, een begrenzing aanbrengt aan zijn in beginsel grote mate van beleidsvrijheid. Hij moet zich bewust zijn van die begrenzing, en zich daarnaar gedragen. Dát is, in mijn visie, de kern van de 'publieke verantwoordelijkheid'.

Ik zal trachten dit concreter te maken. Per slot van rekening zal een advocaat in het algemeen niet aan hoge begrippen als 'rechtsstaat' denken bij de gemiddelde zaak. De advocaat die een incasso behandelt zal dat niet, evenmin als zijn confrère die een koopovereenkomst opstelt.

En toch kan ook daar de rechtsstaat in de hier bedoelde zin om de hoek komen kijken. Bijvoorbeeld als een incasso-advocaat doet wat een uit het tuchtrecht bekende advocaat deed, en de debiteur een bezoekje van een 'klerenkast' in het vooruitzicht stelt bij voortdurende wanbetaling. En ook als de opsteller van de overeenkomst een bepaling in strijd met de wet opneemt, bijvoorbeeld zwarte betaling van een deel van de koopsom. In beide gevallen is er sprake van handelen in strijd met de wet. De rol van de advocaat is, zoals ik hiervoor uiteengezet heb, het bijstaan van de burger bij het realiseren van zijn door de rechtsstaat gegarandeerde rechtspositie. Bij 'rechtspositie' moet het recht centraal staan en niet het onrecht, waaronder tegenwettelijk gedrag valt.

Als een cliënt bij een advocaat komt met de vraag: 'Kunt u mij helpen een vordering te innen van een onwillige debiteur, liefst snel en wat mij betreft met alle effectieve middelen die beschikbaar zijn', dan vraagt hij om bijstand bij het effectueren van zijn rechtspositie als crediteur uit hoofde van een rechtens te eerbiedigen contractuele of andere (wettige) verhouding. Het mag dan alleen gaan om de wettelijke mogelijkheden.

Bij het noemen van gevallen waarin de oplossing van de vraag op gespannen voet met de rechtsstaat komt, hoeft het niet altijd te gaan om handelingen

die tegen de wet zijn. Een advocaat kan dreigen met aangifte van een strafbaar feit, om een tegenpartij te laten doen wat de cliënt wenst. Dan hoeft het helemaal niet te gaan om iets waarvan werkelijk strafvervolgning te vrezen is, maar alleen om overlast of reputatieschade. Chantage dus. Dat kan weliswaar binnen de door wet getrokken grenzen blijven, maar hier zal men zeggen: dat doet een fatsoenlijk mens/advocaat niet. Met andere woorden: de toetssteen is het fatsoen.

Rol in de rechtsstaat

Met 'fatsoen' (of 'behoorlijk' of 'correct') heb je de kern te pakken. Het gaat hierbij natuurlijk niet om goede manieren of door de sociale context getrokken grenzen, en al helemaal niet om etiquette. Het gaat om datgene wat algemeen en in beginsel los van plaats en, zo mogelijk, tijd als goed wordt ervaren. En dan komt het er op aan dat een advocaat

De rechtsstaat bestaat niet uit slechts één burger, de toevallige cliënt

zich in alles wat hij professioneel doet, fatsoenlijk – in een meer op de ethiek gegronde betekenis – heeft te gedragen.

Zou iedere advocaat het hiermee eens zijn? Grosso modo denk ik dat de advocaten in Nederland in grote meerderheid het ermee eens zijn dat het door mij bedoelde fatsoen een rol speelt, daargelaten waar de grenzen van dat fatsoen precies getrokken moeten worden. Bekijk het eens omgekeerd. De advocaat hoeft zich van niets iets aan

te trekken; alleen het belang van zijn cliënt definieert wat hij moet doen. Dat mag alles inhouden, dus ook handelen in strijd met de wet of het fatsoen. Hiervoor schreef ik: de advocaat is er om de rechten van de burger in de rechtsstaat te effectueren, om ervoor te zorgen dat de burger de hem toekomende rechten ook kan invoeren als deze in de knel dreigen te komen. Die rol is niet te verenigen met gedrag waardoor de rechten van een andere burger worden geschonden. De rechtsstaat bestaat niet uit slechts één burger, de toevallige cliënt. Noch de cliënt noch de advocaat kan zich geheel van de samenleving afsluiten. Wie de advocaat een rol in de rechtsstaat toedicht – en dat is ons terechte uitgangspunt – dient ook het aspect *staat* erbij te betrekken.

De advocaat die dat niet doet, plaatst zich buiten de samenleving. En dat betekent dat hij zijn hem toebedeelde rol als waker binnen die samenleving niet meer *kan* spelen. Hij plaatst zich buiten het kader van de rechtsstaat, terwijl zijn rol nu juist daarbinnen gespeeld moet worden. Hij helpt niet langer de *rechten* van zijn cliënt te bewaken, maar de '*on-rechten*'.

Slot

Nog even terug naar het kabinet. Dat verwoordt twee vormen van publiek belang die door de advocaat gediend moeten worden: de toegang tot de rechter garanderen en het zich voortdurend rekenschap geven van de belangen van de tegenpartij en een goede rechtsbedeling.

Met het eerste ben ik het geheel eens. Het vloeit logisch, zelfs dwingend, voort uit de positionering van de advocaat als noodzakelijke speler in het functioneren van de rechtsstaat. Die functioneert immers niet als niet iedere

burger op dezelfde wijze rechtsbescherming krijgt.

De advocaat zal zich tegenover de samenleving ook verantwoorden voor het vervullen van die rol. Hem zijn enkele bijzondere rechten gegeven, met name ook het verschoningsrecht, om die rol naar behoren te spelen. Zo'n geprivilegieerde positie brengt naar zijn aard een plicht tot verantwoording mee.

De advocaat is de partijdige dienaar van de cliënt, maar óók de dienaar van de rechtsstaat

Het tweede onderdeel is ingewikkelder. In de, naar mijn opvatting juiste, visie van het Hof van Discipline hoeft de advocaat zich nu juist heel weinig aan te trekken van de tegenpartij. Toch is hier geen tegenstelling. De advocaat is de partijdige dienaar van de cliënt, maar – als bewaker van diens rechtspositie in de rechtsstaat – óók de dienaar van de rechtsstaat. Hij mag gaan tot de grenzen van wat in de rechtsstaat aanvaardbaar wordt geacht. Niet verder dan dat, want anders raakt hij los van zijn opdracht de burger bij te staan bij het effectueren van diens rechtspositie binnen de rechtsstaat.

3 Te vinden in de 2007 uitgave van het Vademecum, deel Wet- en regelgeving, op blz. 296 e.v.

4 Wat onder 'rechtsstaat' bedoeld wordt is niet eenduidig aan te geven; er bestaan verschillende opvattingen. Een

aardig overzicht is te vinden in het rapport van de Wetenschappelijke raad voor het Regeringsbeleid 'De toekomst van de nationale rechtsstaat' Den Haag, Sdu Uitgevers, 2002.

5 Zowel het Rapport als het kabinetsstandpunt ziet dan ook

geen reden om de verplichte procesvertegenwoordiging, in beginsel door een advocaat, te handhaven.

Jurist arbeidsrecht

Shell International B.V. – standplaats Den Haag met affiniteit voor regelgeving inzake bescherming van persoonsgegevens

Shell maatschappijen zijn wereldwijd actief op het gebied van energie en petrochemie en hebben ongeveer 110.000 medewerkers in meer dan 140 landen.

Binnen Shell zijn ongeveer 650 juristen werkzaam, op omstreeks 65 locaties wereldwijd. Ze treden op als adviseur van het management en zijn nauw betrokken bij de strategie en activiteiten van Shell en van de maatschappijen waarvoor zij werkzaam zijn. De werkomgeving is internationaal en de werkzaamheden zijn dynamisch en divers. De juristen nemen deel aan het Job Rotation Program op basis waarvan na een bepaalde tijd (in de regel circa vier jaar) een andere juridische uitdaging binnen Shell wordt aangegaan in binnen- of buitenland. Hierdoor kunnen zij zich blijven ontwikkelen en blijft hun talent voor Shell behouden.

Het team waarbinnen je zult werken bestaat uit vier juristen, inclusief een Managing Counsel. Twee van de juristen binnen het team zijn uitsluitend werkzaam op het terrein van arbeidsrecht, waaronder de regelgeving rond bescherming van persoonsgegevens. De twee andere teamleden bieden daarnaast juridische ondersteuning aan Shell Nederland B.V. en bepaalde zogenoemde "Group Central Functions" zoals Corporate Affairs, Human Resources en Group Central Contracting and Procurement.

Profiel

Jurist arbeidsrecht die affiniteit heeft met het rechtsgebied bescherming van persoonsgegevens. Professioneel, scherpzinnig en energiek.

De kandidaat dient de universitaire studie Nederlands recht met succes te hebben afgerond, en dient daarnaast te beschikken over voldoende aantoonbare praktische arbeids-

rechtelijke ervaring, opgedaan binnen de advocatuur of het bedrijfsleven, om als zelfstandig opererend arbeidsrechtelijk adviseur binnen de onderneming werkzaam te zijn. Goede kennis van, of aantoonbare belangstelling voor, de regelgeving rond bescherming van persoonsgegevens, is vereist.

De kandidaat is zelfstandig, flexibel, stressbestendig en pro-actief, wil zich breed ontwikkelen en is in staat op meerdere rechtsgebieden te excelleren. Naast uitstekende juridisch-inhoudelijke capaciteiten dient de kandidaat te beschikken over een gezond gevoel voor commerciële verhoudingen. Voorts dient hij of zij in staat te zijn om met mensen in andere disciplines binnen en buiten de onderneming samen te werken. En tenslotte beschikt de kandidaat over uitstekende communicatieve vaardigheden en beheerst hij of zij de Nederlandse en Engelse taal uitstekend in woord en geschrift.

Propositie

De primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden bij Shell zijn uitstekend en worden afgestemd op de ervaring en capaciteiten van de kandidaat.

Reactie

Het sollicitatieformulier kunt u invullen via onze website www.shell.com/careers. De referentie die u kunt gebruiken is job ID E2974 Legal Counsel.

Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

Shell is an Equal Opportunity Employer.

www.shell.com/careers

Mijlpalarrest

Mr. Bogaerts kijkt terug op Plas/Valburg¹

Hoe liepen de zaken die ten grondslag lagen aan wat later mijlpalen in de jurisprudentie werden? We kijken terug met de advocaat van toen.

‘De uitspraak was de redding van zijn bedrijf’

Foto: Leo van Osch

Leo van Osch
redactielid

‘Het was eind 1974 dat Leo van der Plas me vroeg om de gemeente Valburg aan te pakken. Zoals bekend waren er verre-gaande onderhandelingen geweest over de bouw door Van der Plas, of eigenlijk PBO bv, van het zwembad in Valburg. De onderhandelingen werden afgebroken en de gemeenteraad van Valburg gunde het project aan een andere aannemer. Dat was bijzonder zuur voor Van der Plas, die net een surseance achter de rug had en de opdracht goed kon gebruiken.

Ik weet nog dat Jules Groenen, op dat moment student-stagiaire, met de conceptdagvaarding bij mij kwam en als primaire vordering schadevergoeding had opgenomen. Later is dat de derde fase van Plas/Valburg gaan heten. Typisch schoordijkiaans, heb ik toen tegen Jules Groenen gezegd. Zekerheidshalve

hebben we ook nog subsidiaire vorderingen toegevoegd in de inleidende dagvaarding, maar dat was niet nodig want de Rechtbank Arnhem – en later ook het hof – wezen de primaire vordering toe, compleet met een vergoeding voor de gedeelde winst. Van der Plas natuurlijk de koning te rijk. Hij is inmiddels gestorven, maar, zo zei hij me indertijd, de uitspraak was de redding van zijn bedrijf.

Ik had in die tijd niet echt door dat we iets bijzonders aan het doen waren. Pas bij het pleidooi bij het Gerechtshof Arnhem begon dat gevoel bij mij te leven. De raadsheren zaten op het puntje van hun stoel en waren zeer actief bij het stellen van vragen.

Het arrest is merkwaardig genoeg Plas/Valburg gaan heten, terwijl het eigenlijk PBO/Valburg of op zijn minst Van der Plas/Valburg had moeten zijn. Hoe dan ook, de Hoge Raad heeft de zaak verwezen naar het Gerechtshof Amsterdam. Na enquête en een comparitie bij mr. Willems, thans voorzitter van de ondernemingskamer aldaar, is de zaak geschikt. Het uiteindelijke re-

sultaat voor Van der Plas (PBO) was dat hij de hoofdsom heeft moeten terugbetalen. Zonder rente, dat wel. Voordeel bleef dat ze flink wat jaren hadden kunnen profiteren van de eerdere gunstige uitspraak.

Ik ben nu rechter in de Rechtbank 's-Hertogenbosch en heb af en toe advocaten voor mij die het arrest nog eens noemen, zonder te weten dat ik aan de wieg heb gestaan. Dat is natuurlijk aardig om te zien. Als rechter heb ik ook weleens een vonnis gewezen in de lijn van Plas/Valburg, maar dat is door het hof niet in stand gelaten. Hoe dan ook, het is prettig te weten dat mijn naam verbonden is aan een dergelijk arrest, maar ook niet meer dan dat. Het is jammer dat de Hoge Raad vorig jaar een nuancering heeft aangebracht.’

De kern van Plas/Valburg
Niet uitgesloten is dat onderhandelingen over een overeenkomst in een zodanig stadium zijn gekomen dat het afbreken van de onderhandelingen onder de gegeven omstandigheden als in strijd met de goede trouw – onder huidig recht de redelijkheid en billijkheid – moeten worden geacht, omdat de partijen over en weer erop mochten vertrouwen dat enigerlei contact in elk geval uit de onderhandelingen zou resulteren. In zo'n situatie kan er ook sprake zijn van een verplichting tot vergoeding van gedeelde winst.

¹ HR 18 juni 1982, NJ 1983, 723.

De universiteiten van Groningen en Maastricht bieden sinds een paar jaar een Togamaster aan. De opleiding moet de kloof tussen de theorie van de rechtenstudie en de praktijk overbruggen. Wat houden de masters in en zijn ze succesvol? Betrokkenen aan het woord.

Togamasters in Groningen en Maastricht

Overbrugging tussen theorie en praktijk

Vera Spaans
journalist

Maastricht

Ze werkte al een jaartje als juridisch medewerker, maar doorstromen naar de advocatuur wilde niet echt lukken. Daarom besloot Hiltje van der Ende (25) te verhuizen naar Maastricht, om hier de Togamaster te volgen. 'Ik wilde dit vooral voor mijn eigen ontwikkeling', zegt Van der Ende. 'Maar het leek me ook goed om zo de overstap naar de advocatuur te vergemakkelijken'. Ze zocht een baan bij een klein strafrechtkantoor. 'De meeste kleine kantoren hebben een civiele praktijk. Soms doen ze er hooguit wat strafrecht bij'. De opzet is geslaagd: inmiddels werkt ze als advocaat-stagiaire bij Heuvelmans in Venlo. Door de Togamaster is ze zelfverzekerder geworden, zegt ze zelf. 'Ik denk nu sneller: dit kan ik ook in de praktijk'.

Klopt, zegt Dorothé Garé, advocaat-

docent bij de Togamaster in Maastricht. 'Wij zeggen tegen de studenten: dúrf. Pak die telefoon, en ga aan de slag'. De meeste studenten hebben geen idee wat hun in de praktijk te wachten staat. 'We gingen een keer naar de rechter-commissaris. Iedereen kwam strak in het pak. Ze waren zwaar gechoqueerd dat de rechter-commissaris gewoon een open blouse had, en warrig haar. Hier leer je dat je een rechter ook gewoon een mens is, met wie je kunt bellen'.

Garé werkt al jaren mee aan de Togamaster. Eerst was deze opleiding een studieblok in de reguliere opleiding.

'Ik denk nu sneller: dit kan ik ook in de praktijk'

Togamaster Maastricht

Hier draaien studenten mee op een advocatenkantoor, en volgen zij daarnaast de vakken uit de beroepsopleiding.

Bedoeld voor: afgestudeerde juristen

Deelnemers: maximaal 12 studenten

Duur: vijf maanden

Kosten: zesduizend euro

Studenten draaiden, na een aantal theoriecolleges, mee op het kantoor van de advocatenpraktijk. Wegens bezuinigingsmaatregelen moest deze opleiding worden opgeheven. 'We hadden maar plaats voor 48 studenten per jaar, terwijl er vijf advocaten fulltime werkzaam waren. Dat was niet langer rendabel'. Sinds 2001 is de Togamaster daarom een niet-ge subsidieerde, postdoctorale opleiding. 'We wilden er niet mee ophouden', zegt Garé. 'We hadden in de vijftien jaar dat de Advocatenpraktijk bestond heel goede contacten opgedaan

.....
Hiltje van der Ende:
'De Togamaster is veel meer
dan meelopen. Hier ben
jij degene die alles doet.
De advocaat kijkt mee'
.....

Foto: Roel Geenen

met de rechtbank en het Openbaar Ministerie'. De opleiding werd verlengd tot vijf maanden, en opengesteld voor afgestudeerde juristen.

'Studenten doen het werk, en wij kijken mee', zegt Garé. Werk dat door hen wordt verricht, wordt soms ook in rekening gebracht, tegen het tarief van 150 euro per uur. 'Dat doen we alleen wanneer het geen zoekwerk is, of dingen die ik bijvoorbeeld zelf veel sneller had gekund'. Dat de studenten niettemin 6.000 euro moeten betalen, is noodzakelijk om de opleiding kostendekkend te kunnen houden. Garé: 'Ik ben meer dan de helft van mijn tijd kwijt aan begeleiding'.

Van der Ende vindt het collegegeld fors. 'Voor mij was het niet zo'n probleem. Ik had tijdens mijn werk als juridisch medewerker gespaard voor de opleiding. Maar ik denk dat het bedrag veel andere mensen weerhoudt van deelname. Vijf jaar rechten studeren is net zo duur als vijf maanden de Togamaster'.

Een belangrijk voordeel van de Maastrichtse Togamaster is dat je vrijstellingen kunt krijgen voor het onderwijs van de beroepsopleiding van de Orde van Advocaten. De toetsen zijn nog wel verplicht, maar tijdens de Togamaster

Togamaster Groningen

Theoretisch gedeelte: seminar rechtspraktijk, met geschilbeslechting, beroepshouding en schrijfvaardigheid. **Praktijkgedeelte:** drie keer twee weken stage bij het OM of de rechtbank, of twee keer tweeënhalf maand stage bij een advocatenkantoor.

Bedoeld voor: rechtenstudenten die de bachelorfase hebben afgerond

Deelnemers: maximaal 13 studenten

Duur: anderhalf jaar

Kosten: regulier collegegeld, studenten ontvangen tijdens hun stage een vergoeding van 450 euro per maand.

wordt het merendeel van het onderwijs van de beroepsopleiding aangeboden door verschillende docenten uit de praktijk. 'Studenten hebben zo een extra verkoopargument bij sollicitaties', zegt Garé. 'Zij hoeven niet meer één dag per week naar de beroepsopleiding, en kunnen direct fulltime aan het werk'.

In de huidige arbeidsmarkt is dat misschien minder van belang, geeft ze toe. 'Zes jaar geleden lag dat heel anders. En ook nu speelt het nog wel, bijvoorbeeld als mensen pas op latere leeftijd aan de studie beginnen'. Als de kantoren wel de beroepsopleiding willen betalen, raadt Garé haar oudstudenten te allen tijde aan dit te doen.

'Studenten doen het werk, en wij kijken mee'

'Het is een extra investering, en de beroepsopleiding is enorm goed voor je contacten met andere kantoren'.

Groningen

Van der Ende, die in Groningen rechten had gestudeerd, had ook in Groningen de Togamaster kunnen doen. Deze bestaat sinds 2003, en is mede opgericht

door Rob Geene, partner bij Geene Advocaten en oud-deken van het arrondissement Assen. 'De meeste rechtenstudenten uit Groningen vertrekken na hun afstuderen naar het westen', zegt Geene. 'Advocatenkantoren moesten veel te veel moeite doen om goede stagiaires te vinden'. Zijn idee bleek ook te leven bij de Rijksuniversiteit Groningen, en een samenwerking was snel gevonden. 'Deze master dient allerlei doelen', zegt Geene. 'Studenten krijgen een betere opleiding, en worden gestimuleerd in de regio te blijven werken'.

De Groningse Togamaster duurt anderhalf jaar, en maakt deel uit van het regulier bachelor-mastersysteem. Studenten volgen een gewone afstuderrichting in staats-en bestuursrecht, strafrecht, bedrijfsrecht of privaatrecht in een, zoals coördinator Frank Vermeer het uitdrukt, 'ingedikte' vorm. De Togamaster zelf bestaat uit een theoretisch gedeelte, met vakken als geschilbeslechting en schrijfvaardigheid, en twee stages. Tijdens de eerste stage lopen studenten drie keer twee weken mee bij het Openbaar Ministerie, de rechtbank en een advocatenkantoor in de omgeving. Dit is bedoeld als oriëntatie op de latere lange stage. 'Voor de instanties is zo'n periode van twee weken eigenlijk alleen een last', zegt Vermeer. 'Maar later krijgen ze er een stagiaire voor vijf maanden voor terug. Bovendien: zeker het OM en de rechtbank zien het aanbieden van een snuffelstage als een taak'.

Dat de Togamaster is bedoeld om studenten te stimuleren werk te zoeken in de regio, bestrijdt Vermeer. 'Wij willen met deze opleiding vooral een beter beeld geven van de toepassing van het recht. Dit is, voor zover ik weet, de enige opleiding met een verplichte stage. Dat is een verrijking van je opleiding'. De feiten zijn niettemin dat ongeveer zeventig procent van de studenten, in elk geval tijdelijk, blijft hangen bij hun stageplaats. 'Voor stagiaires bij de rechtbank en het Openbaar Ministerie geldt uiteraard dat zij eerst de Raio moeten volgen voor zij vast in dienst komen', zegt Vermeer. 'Ze krijgen daarbij geen voorrang'.

'Als het de bedoeling was dat meer studenten in Groningen zouden blijven, is dat bij mij gelukt', zegt Dirk Rietberg

(29). Hij werkt sinds 1 november bij Trip Advocaten in Groningen – nog voor zijn afstuderen. 'Mijn lange stage was in tweeën geknipt. Na tweeënhalf maand ken je een kantoor wel, en ik vond het erg leuk om twee kantoren van binnen te zien'. Zijn eerste periode was bij De Jonge Peters Rammelink in Deventer, de tweede bij Trip. 'Ik heb er veel profijt van gehad dat ik al vijf maanden werkervaring had', zegt Rietveld. 'Mijn baan bij Trip is behoorlijk soepel begonnen'.

Hij doet op dit kantoor arbeidsrecht en bestuursrecht. 'Het was leuk om met een groep gemotiveerde studenten de praktijk te leren kennen', zegt Rietveld. 'Al had ik het leuker gevonden als het onderwijs iets meer op de praktijk gericht was, bijvoorbeeld gericht op alternatieve vormen van geschilbeslechting, zoals mediation'.

Verschillen...

Het is het grootste verschil tussen de Togamasters in Groningen en Maastricht: in Groningen wordt de stage ingebed in een wetenschappelijk kader, met een scriptie en tentamens, in Maastricht gaan studenten direct de praktijk in. 'Wij hebben hier een kantoorruimte, waar elke student zijn eigen bureau heeft', zegt Dorothé Garé van Maastricht. 'In Groningen doen ze het wetenschappelijk onderwijs dunnetjes over. Hier is de student al echt aan het werk, en kijkt de advocaat-docent alleen mee'.

De leukste zaak die Hiltje van der Ende tijdens haar Master deed, was een strafzaak voor iemand die werd verdacht van openlijke geweldpleging. 'Dat deed ik samen met Dorothé Garé. De eis was drie jaar, uiteindelijk werd het tweehonderd uur taakstraf en vier maanden voorwaardelijk. Ik heb het pleidooi voorbereid en het hele dossier doorgewerkt. Er waren heel veel getuigen. De verklaringen rammelden aan alle kanten. De Togamaster is veel meer dan meelopen. Hier ben jij degene die alles doet. De advocaat kijkt mee'.

Dirk Rietberg vond de snuffelstage het leukste onderdeel van zijn Togamaster. 'Die stage is weliswaar heel hapsnap, in twee weken kun je niet zoveel, maar je krijgt wel een goed beeld van de praktijk. Bij het Openbaar Ministerie en de

Foto: Marco Tjassing

.....
Dirk Rietberg: 'Ik ben wel blij dat ik een keer in de raadkamer heb mogen snuffelen'
.....

rechtbank liep ik echt mee, op het advocatenkantoor waar ik twee weken was, heb ik wel werk kunnen doen, zoals het schrijven van notities.'

Een ander verschil tussen Groningen en Maastricht, is de selectie. In Maastricht is iedereen welkom, Groningen heeft een selectieprocedure waar wordt gekeken naar studieresultaten, cv en motivatie. Best pittig, vindt Rietberg. 'Er werd ook sterk gelet op stressbestendigheid en planning. Je loopt vier dagen per week stage, de vijfde dag is voor je vakken. Ik had ervoor gezorgd dat ik voor mijn stage al mijn vakken al af had, en heb die vijfde dag gebruikt voor het schrijven van mijn scriptie.'

Een selectieprocedure zou in Maastricht ook een goed idee zijn, zegt Van der Ende. 'Ik had een gemotiveerdere groep verwacht. Van een paar deelnemers vroeg ik me oprecht af wat zij hier deden. Dat is jammer, want je hebt elkaar nodig, en je kunt van elkaar beter worden. Nu komt het echt aan op je eigen discipline, anders heeft een Togamaster geen meerwaarde.'

De Togamaster in Groningen biedt een inkijkje in de drie togaberoepen. In Maastricht blijft de oriëntatie op de rechterlijke macht beperkt tot een drie-daagse snuffelstage bij de rechtbank, en stromen bijna alle deelnemers door naar de advocatuur. Rietberg heeft geen moment getwijfeld over zijn keuze.

Masterclass Rechtspraktijk, Universiteit Utrecht
Colleges, aangevuld met twee stages van elk zes weken op een advocatenkantoor
Bedoeld voor: rechtenstudenten in de tweede fase van hun masteropleiding (niet Criminologie of Notarieel Recht)
Deelnemers: maximaal 22 studenten
Duur: vier maanden
Kosten: regulier collegegeld. Juristen die al zijn afgestudeerd, betalen 450 euro. Deelnemers ontvangen tijdens de stages geen vergoeding.

'De manier van werken als advocaat staat me meer aan. Bovendien is de beroepsopleiding een goede start van je loopbaan. Maar ik ben wel blij dat ik een keer in de raadkamer heb mogen snuffelen, en achter de schermen van het OM heb kunnen kijken. Dat is voor elke advocaat een meerwaarde.'

De buitenstaanders

Dat studenten in Groningen en Maastricht zich zo grondig voorbereiden op een baan in de advocatuur, begint pas langzaam door te dringen bij grote advocatenkantoren in de Randstad. NautaDutilh, Freshfields, Loyens & Loeff of Allen & Overy hebben geen speciale afspraken met de opleidingen voor kan-

'Vijf jaar rechten studeren is net zo duur als vijf maanden de Togamaster'

toorbezoeken of andere wervingsactiviteiten. 'Het valt natuurlijk op, wanneer iemand met een Togamaster op zijn cv solliciteert', zegt Fleur Tonies, hoofd Recruitment bij Freshfields. 'Al klinkt de Togamaster wel als droogzwemmen, terwijl je eigenlijk al klaar bent voor de advocatuur. Studenten die bij ons solliciteren, weten dat zij ook hier een opleiding krijgen.'

'Het is goed te weten dat universiteiten zich steeds meer bezig houden met de vraag van de markt', zegt Willemijn Arends, Manager Training en Recruitment bij NautaDutilh. 'Maar er lijkt wel een wildgroei te ontstaan van dit soort opleidingen. Het is nauwelijks bij te houden.'

De Universiteit Utrecht heeft een togatraject voor de bachelorfase van de rechtenstudie, en een Masterclass rechtspraktijk. Ook overweegt de Universiteit Utrecht een Academie voor de Advocatuur op te starten (zie elders in dit blad). Rob Geene zou het toejuichen wanneer elke faculteit een vergelijkbare Master zou beginnen. 'Wij in het noorden geloven erin.'

De ondernemende advocaat

Over ondernemerschap en trends in de advocatuur

Een boek over de trends die op de advocatuur afkomen. Trends die de omgeving van de advocaat bepalen en hem soms tot een meer ondernemende houding dwingen.

Aan de hand van interviews met (ervarings)deskundigen worden een negental trends benoemd en uitgewerkt. Het boek –De ondernemende advocaat– geeft u praktische handreikingen en tips en helpt u een ondernemende visie te ontwikkelen.

Auteurs: Mw. mr.dr.s. C.W.M. Dullaert, Mw. mr. H.F.M. van de Griendt
Omvang: 175 pagina's
ISBN: 978 90 5901 7764
Prijs: € 27,50

Bestel nu!

Hierbij bestel ik

ex. van De ondernemende advocaat (ISBN 978 90 5901 7764) à € 27,50

Organisatie

Naam m/v

Adres

Postcode

Plaats

Telefoon

Email

Datum handtekening

Meer informatie over de boeken vindt u op www.Elsevierjuridisch.nl

U kunt deze ingevulde coupon faxen naar: **070 - 441 59 19**
Of sturen naar Elsevier Juridisch, t.a.v. klantenservice,
antwoordnummer 16010, 2501 VE 's-Gravenhage.
(geen postzegel nodig)

Reed Business Information bv legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonnements) overeenkomst. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om te informeren over voor u relevante producten en diensten van Reed Business Information bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business Information bv en haar groepsmaatschappijen. Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business Information bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV DOETICHEM of per e-mail: adresregistratie@reedbusiness.nl

ELSEVIER Juridisch

hand in hand

Advocaat Moszkowicz tussen cliënt en ex-client

'...en alle camera's flitsten tegelijk'

In mei vorig jaar had de eerste pro-formazitting plaats in de zaak-Holleeder. Vanaf het begin was de positie van raadsman Moszkowicz omstreden. Niet alleen waren feiten over zijn vermeende persoonlijke betrokkenheid bij Holleeder in het dossier terechtgekomen, ook was de vermoorde Willem Endstra, de belangrijkste getuige á charge tegen Holleeder, een ex-client van hem.

.....
Daniela Hooghiemstra

free lance journalist

.....
Vanwege de bijzondere positie die Moszkowicz in dit proces innam, besloot het *Advocatenblad* de rechtszaak te volgen. Hoe kon Moszkowicz zijn cliënt goed verdedigen en tegelijkertijd zijn geheimhoudingsplicht jegens Endstra niet schenden? Hoever strekte zijn persoonlijke betrokkenheid bij Holleeder en diens activiteiten en hoe kwam die tijdens het proces tot uiting? De serie sterft een vroege dood, nog voordat het proces inhoudelijk is begonnen. Zoals bekend: Moszkowicz besloot zich terug te trekken.

Op wat Bram Moszkowicz de 'zwartste dag' in zijn carrière noemde, had hij over belangstelling niet te klagen. Het Holiday Inn Hotel werd buiten bewaakt door twee terreinauto's van de politie

en van binnen belegerd door drommen journalisten. In het door detectiepoortjes afgeschermd hotelzaaltje deed het NOS-journaal een 'stand-up', terwijl een verslaggeefster van Radio 1 in haar microfoon de ruimte beschreef. Ook de bevriende misdaadverslaggever Peter R. de Vries was aanwezig. *If you can't stand the heat, stay out of the kitchen*, had hij Moszkowicz geleerd, zo vertelde de raadsman tijdens zijn persconferentie.

Patent

Een zijdeur vloog open en alle camera's flitsten tegelijk. Daar was hij. De raadsman had een gezonde bruine kleur, maar zijn ogen waren kleiner dan anders. Hij sprak soms met hoge, haast huilerige stem, dan weer beheerst, maar altijd op de zangerige toon en in het vocabulaire met eigen grammatica waar hij patent op heeft. Zo was volgens hem 'bevestigd dat het Openbaar Ministerie er niet voor blijft terugschrikken elk egard voor de advocatuur en elk egard voor mijn kantoor met voeten te treden', en had het OM 'niet geschroomd om mijn privéleven in de goot te gooien'.

.....
Moszkowicz sprak op zangerige toon en in het vocabulaire met eigen grammatica waar hij patent op heeft
.....

Als het was gebeven bij de 'infame beschuldigingen' die over hem in het Holleeder-dossier staan, zei Moszkowicz, dan had hij daarmee kunnen leven. Maar met het nieuwe jaar waren volgens de raadsman 'offensieven in stelling gebracht, met het kennelijke en enige doel om mij in deze zaak de verdediging van de heer Holleeder onmogelijk te maken'.

Het is begonnen, zei Moszkowicz, met het schriftelijke verzoek dat hij afgelopen januari kreeg van het OM, om uit te leggen waar de video-opnamen zijn gebeven die aan hem in bewaring waren gegeven door zijn voormalige cliënt Endstra. Deze opnames van een inkijkoperatie door Justitie op Endstra's kantoor, waren vertoond op televisie door Peter R. de Vries. Moszkowicz leverde tijdens die uitzending commentaar, maar ontkent dat hij degene was die de banden aan De Vries heeft verstrekt. De televisieuitzending was aanleiding voor het OM om Moszkowicz om opheldering te vragen.

De raadsman vermoedt een complot, want het verzoek van het OM kwam juist in dezelfde periode dat de erven Endstra overwogen om een klacht tegen hem in te dienen wegens het dienen van conflicterende belangen. 'Houdt u dat gegeven goed vast', maande hij zijn toehoorders. Moszkowicz riep zijn publiek die middag vaker op om 'goed op te letten' en 'juist te citeren'.

Dubbele rol

Kort daarna werd, aldus Moszkowicz, het tweede 'offensief' ingezet: journalist Jort Kelder noemde hem een 'maffia-maatje', beschuldigde hem van het spelen van een 'dubbele rol' en van het aannemen van 'koffers met zwart geld'. Volgens kwam de 'derde mijlpaal': een onderzoek van de rijksrecherche naar

het door hem lekken van stukken uit een strafzaak tegen Endstra uit 2004 dat aan het dossier werd toegevoegd, evenals een door de recherche bij de Belastingdienst opgevraagde loonspecificatie van de medewerkers in dienst bij Moszkowicz in 2002.

Tot slot verscheen, aldus Moszkowicz 'mevrouw Poelman ten tonele'. Deze voorzieningenrechter oordeelde dat Jort Kelder met zijn uitlatingen de wet niet heeft overtreden. Moszkowicz: 'Ik zal u precies vertellen wat ik van dat vonnis vind: het is in ieder geval teleologisch – het werkt toe naar een doel – en, laat ik het maar gewoon zeggen, het is infaam en abject'.

Volgens Moszkowicz had de 'tripartite kongsi het werk nu volbracht'. De 'goede verstaander' wist volgens hem wie hij met deze drie partijen bedoelde, anderen konden kiezen uit vier: het OM, Jort Kelder, de erven Endstra en de rechterlijke macht. Het vonnis van de rechter was voor zijn besluit in ieder geval doorslaggevend, het maakte Moszkowicz' functioneren naar zijn zeggen onmogelijk. 'Welke raadsman kan naar behoren functioneren voor een rechtbank wanneer een andere rechter zijn integriteit heeft verkwanseld door toe te staan dat derden hem als maffiamaatje kwalificeren? Kan zo'n raadsman geloofwaardig optreden in de zaak-Holleeder wanneer hij er *out of the blue* van beschuldigd mag worden koffers met zwart geld aan te nemen?'

Taboe

Er moest hem nog iets van het hart, of zoals hij zelf zei: 'Ik zal u nog eens wat anders vertellen: hoe ik er echt over denk.' Wat hij ging zeggen, raakte volgens Moszkowicz aan een

'taboe': de relatie tussen advocaat en cliënt. Die moet zakelijk zijn, heet het. Maar kan dat eigenlijk wel? Nee, vond Moszkowicz, een puur zakelijke relatie met een cliënt is 'een fictie', zeker als, zoals in het geval van Holleeder, iemand al twintig jaar cliënt is.

Moszkowicz, die ooit in Monaco tijdens het *Flying Doctor's*-gala een tafel deelde met de Holleeders vroegere (inmiddels geliquideerde) collega's John Mieremet en Sam Klepper, heeft 'bloed door zijn aderen stromen', zei hij. Hij komt 'uit een cultuur waarin aan iemand het voordeel van de twijfel wordt gegeven' en 'waarin je iemand niet laat vallen'. Moszkowicz wil zijn cliënten niet zien als 'dosiernummers', zei hij. Hij wil zich 'verdienen in de mens achter de verdachte'.

De berichten over zijn persoonlijke banden met Holleeder vindt hij overigens overdreven. Hij zei geen 'vervoermiddelen' van Holleeder op zijn naam te hebben gehad. (Zijn vrouw had dat wel, zo verklaarde hij eerder in een interview met *de Volkskrant*, maar dat betrof toen volgens hem een toevallige vergissing, red.). Holleeder heeft niet bij hem kantoor

.....
**Moszkowicz riep
zijn publiek die
middag vaker op
om 'goed op te
letten' en 'juist
te citeren'**
.....

gehouden, en heeft 'geen oneigenlijk gebruik kunnen maken' van zijn telefoonlijn. Endstra zegt op zijn kantoor weliswaar door Holleeder te zijn bedreigd, maar daar wist Moszkowicz niets van, zoals Endstra zelf trouwens ook verklaarde. Op aanraden van Holleeder zijn buiten Moszkowicz' kantoor beveiligingscamera's opgehangen, maar daar was volgens Moszkowicz 'niets onoirbaars' aan.

Plechtig

Moszkowicz voelt zich 'belasterd, beledigd, verdacht gemaakt', maar heeft toch, zo zei hij 'de kracht en het vermogen' om door te gaan. Alleen, dat was nu niet meer in het belang van zijn cliënt die hij, aanbeland bij de climax van zijn betoog, plechtig bij diens volledige naam begon te noemen: Willem Frederik Holleeder. Dat een cliënt niet langer de raadsman houdt die hij wenst, was volgens Moszkowicz 'een dieptepunt in de Nederlandse strafrechtpleging'. Hij zei te vrezen dat, nu de rechter toestaat dat de pers een verdachte en diens raadsman 'tot op de grond toe' afbreekt, Holleeder 'aan de heidenen' is overgeleverd. Hij had niets liever gedaan dan deze 'misstand' en deze 'dreigende smet op onze rechtsstaat' te bevechten en Holleeders zaak te bepleiten, al zou zijn reputatie daarvoor 'aan gruzelementen liggen'. Maar Willem Holleeder zou daarmee niet zijn gediend. Moszkowicz was voor Holleeder een probleem geworden in plaats van een steun. Of Holleeder dat zelf ook vond, zo luidde na afloop de vraag. Nee, Holleeder vond het 'jammer' dat zijn raadsman zich terugtrok. Maar, haastte Moszkowicz zich daar aan toe te voegen, hij had 'alle begrip' voor dat besluit.

Maakt uw kantoor gebruik van interim-advocaten of juristen? En zoekt u daarbij meer dan kennis alleen? Neem dan contact op met mr Edmond Gevaerts van PlusTalent Legal. Wij hebben de interim-advocaat die bij uw kantoor past.

PlusTalent.
Legal bv

Postbus 174 / 3970 AD Driebergen
Dribergsestraatweg 27 / 3941 ZS Doorn
T 0343 533 435 / F 0343 533 030
e.gevaerts@plustalent.nl / www.plustalent.nl

Interim-advocaten die uw praktijk kennen

Advocaten met meerwaarde

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl

Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

Alt Kam Boer a d v o c a t e n

Civiele cassatie?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging

m.w.b.m

Le Tableau

VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

Le Tableau bemiddelt exclusief in tijdelijke functies voor het notariaat en de advocatuur.

Wij kunnen voorzien in ervaren, gespecialiseerde advocaten ten behoeve van ondermeer: sabbatical leave, zwangerschapsverlof, begeleiding stagiaires of omvangrijke projecten, zoals een grote transactie of reorganisatie. Ook financieel interessant!

Belt u voor meer informatie met Mr. T.S. Verheij, tel 020-5237600 of kijk op onze website www.letableau.nl

9 redenen om te kiezen voor een personal coach

Advocaten laten zich niet graag coachen. Of is het tij gekeerd en ontdekken de advocaten de voordelen van een coach? Gecoachte advocaten zijn positief over hun ervaringen. Hier de negen voornaamste redenen om te kiezen voor een coach.

.....
Magda van der Rijst
journalist
.....

Van advocaten wordt veel gevergd. Hoe efficiënter er gewerkt wordt, des te meer bevrediging haalt de advocaat uit zijn of haar praktijk. Inzicht in eigen functioneren en handelen helpt om die efficiency te vergroten. Met een personal coach kun je het maximale uit jezelf halen. Cees Stegenga¹, *personal coach*, schetst situaties waarin advocaten en juristen gebaat zijn bij coaching en geeft negen redenen om je te laten coachen.

1 Zelfkennis vergroten
Werken als advocaat is als topsport: je wilt en moet op het hoogste niveau presteren. Om die prestatie te kunnen leveren, is kennis van je eigen kernkwaliteiten onontbeerlijk. Voorbeelden van kernkwaliteiten zijn daadkracht, invoelingsvermogen, flexibiliteit en zorgvuldigheid. Kernkwaliteiten kunnen

voldoende, maar ook te nadrukkelijk aanwezig zijn. Te veel daadkracht kan leiden tot drammerigheid, een valkuil. Analyse van sterke en zwakke punten van je eigen kwaliteiten vormt de basis om prestaties te kunnen verhogen. Topsporters werken met een coach om tot die analyse te komen en er vervolgens mee aan de slag te gaan. Ook in banen waar efficiënt en effectief werken voorwaarde is om maximale prestaties neer te zetten, zoals in de advocatuur, kan een coach helpen om de kernkwaliteiten, valkuilen en uitdagingen in kaart te brengen en een plan van aanpak op te stellen.²

2 Evenwicht werk-privé behouden en/of herstellen
De advocatuur is een dienstverlenend beroep waarin hard werken en veel uren maken als normaal worden beschouwd. Cliënten, collega's en de urennorm eisen zo veel van je als advocaat dat je het risico loopt jezelf als individu te vergeten. Als het evenwicht blijvend is verstoord, leidt dit vroeg of laat tot slechtere prestaties en overbelastingsklachten. Regelmatig evalueren wat goed gaat en wat

niet, waaraan je plezier beleeft en wat ergernissen en stress oplevert, geeft inzicht in het eigen functioneren en dwingt je keuzes te maken waardoor het evenwicht behouden blijft. Zo'n evaluatie kan het onderwerp van een gesprek met een personal coach zijn.

3 Omgaan met veel-eisende cliënten en collega's
Te veel werk leidt tot spanning en frustratie en slechtere prestaties. Soms is de werkdruk hoog omdat de cliënt dreigt naar een ander kantoor te gaan. In andere gevallen heb je zelf te snel positief op een verzoek gereageerd. Onttrafeling van de herkomst van te veel werk helpt om de werkdruk in de hand te houden. Bijvoorbeeld door

Advocaat en partner (50):
'Een jaar of drie geleden merkte ik dat ik niet lekker genoeg in mijn vel zat. Ik begon me af te vragen of ik wel op de goede weg zat. Word ik meegesleurd in de maalstroom van dagelijkse besognes of maak ik zelf nog bewuste keuzes? Ik kreeg het gevoel dat ik in een tredmolen zat. Van de ene procedure naar de andere, inhoudelijk uitdagend maar toch wel veel van hetzelfde. Met het bestuur besprak ik mijn behoefte om dit soort gedachten met een externe te bespreken. En zo kwam ik bij een coach terecht. Daar ging ik dieper in op de vraag wat mij inspireerde, wat mijn sterke punten zijn maar ook mijn beperkingen. Ik kwam tot de conclusie dat ik mij opgesloten voelde in de bedrijfsculturele kenmerken van de advocatuur. Dat ik een rol had gespeeld waarin ik mij niet steeds prettig voelde. En dat ik probeerde te voldoen aan verwachtingen waarvan ik dacht dat anderen die van mij hadden. Mede door de coaching heb ik geleerd dat ik ook gewoon mezelf kan zijn, zonder me aan te passen. En me niet te veel moet laten leiden door wat anderen wellicht van me vinden. Dat was zeer bevrijdend. Eens in de zoveel tijd moet je jezelf als een slang van je huid ontdoen, ontpoppen en weer verder gaan. Ik sta nu een stuk sterker in mijn schoenen.'
.....
Journalist: Martine Goosens

niet op ieder verzoek automatisch 'ja' te zeggen, maar eerst te beoordelen of die taak in je pakket past.

4 Beheersen van persoonlijke spanning

Een zekere druk is goed. De spanning houdt je scherp en draagt bij aan een optimale prestatie. De druk kan te hoog worden of als te belastend worden ervaren waardoor het een maximale prestatie in de weg staat. Slapeloosheid, irritatie, labiliteit en onrust kunnen gevolgen zijn. Het is moeilijk om in die omstandigheid zelf de druk en spanning te verlagen. Door coaching kun je leren anders met de druk om te gaan, de spanning te verlagen en vervolgens te beheersen.

5 Managen van (interne) conflicten

In de advocatuur bestaat een gedoogcultuur. Marjolijn Wibbelink geeft in het *Advocatenblad* van 18 februari 2005³ aan dat het *not done* is om elkaar op ongewenst gedrag

Advocaat-medewerker (32): 'Cliënten kunnen erg veeleisend zijn. Op een bepaald moment maakte dat mijn werk vervelend. Ik zag nog maar één oplossing: weg uit de advocatuur. Human Resources bracht me op een ander idee en raadde me aan met een coach te praten. Dat wilde ik wel maar ik was ervan overtuigd dat de coach me in *no time* zou adviseren iets anders te gaan doen. Tijdens de coaching is er van alles gebeurd, maar dat uiteindelijk niet. Door de coaching ben ik bewuster naar mijn eigen functioneren gaan kijken en kan daardoor mijn emoties beter begrijpen en beïnvloeden, en mijn gedrag bepalen. Het prettige aan coaching vind ik dat het helpt jezelf als persoon en jezelf als werkend mens, in mijn geval als advocaat, te ontwikkelen. Je brengt jezelf als privépersoon nu eenmaal ook in je werk mee. In zekere zin liep ik zowel privé als zakelijk tegen dezelfde hindernissen aan omdat die deels door mijn karakter worden veroorzaakt. Nu ik daar inzicht in heb, kan ik daar anders en veel effectiever mee omgaan. Heel prettig voor mezelf, maar ook voor mijn cliënten.'

Journalist: Magda van der Rijst

aan te spreken. Onuitgesproken ergernissen kunnen tot interne conflicten leiden en uiteindelijk escaleren, hetzij in ruzie, hetzij in persoonlijk onbehagen en/of ziekte. Weten wat de reden van je ergernis is en leren omgaan met ergernissen, geven een andere, ruimere kijk op het conflict en maakt conflicten makkelijker bespreekbaar.

6 Prioriteiten stellen (timestepmanagement)

Dagelijks prioriteiten stellen, op korte en lange termijn plannen en lijstjes maken van wat in zowel werk als privé belangrijk is: dat is de enige manier om toe te komen aan alles wat er toe doet maar geen deadline heeft. Tip van de coach: noem één (klein) ding dat je belangrijk vindt, dat je ook werkelijk kunt doen, wat een positief effect op je leven zal hebben, maar waaraan je zelden toekomt. Beoordeel vervolgens wat je ervan weerhoudt en wat daarvan het effect is.

1 Eigenaar van The Coaching Experience, www.thecoachingexperience.nl.
 2 Meer informatie over dit onderwerp in: D. Ofman, *Bezieling en kwaliteit in organisaties*, Kosmos, 2002.
 3 Vera de Leeuw, 'Wat moet de oudere partner?', *Advocatenblad* 3, 18 februari 2005, p. 120-122.
 4 Meer tips in: Stephan Covey, *De zeven eigenschappen van effectief leiderschap*, Business Contact, 2004.

Advocaat-medewerker (30):

'Mijn werk doe ik, zoals velen, bij voorkeur zo goed mogelijk en dat kost tijd. Ik besteedde in een bepaalde fase van mijn leven zo veel uren aan mijn baan dat er een disbalans tussen werk en privé ontstond. Ik werkte alleen nog maar. Als het evenwicht tijdelijk is verstoord, geeft dat niets. Dat hoort bij het vak, maar als de disbalans blijvend is, klopt er iets niet. Bij mij leidde het tot stress, slapeloosheid en geen plezier meer in het werk. Ik dacht oprecht dat ik ander werk moest gaan zoeken. In een gesprek met HR werd mij coaching aangeboden en daarvan heb ik meteen gebruik gemaakt. Ik vond het belangrijk om helder te krijgen wat ik met mijn werk wilde. Dat is zeker duidelijk geworden maar de coaching heeft me veel meer opgeleverd. Ik was uit het oog verloren dat ik zelf de controle heb over de dingen die ik doe en de keuzes die ik maak. Dat gold voor het werk maar, als gevolg van de disbalans, ook voor mijn privéleven. Ik deed dingen uit plichtsbesef en niet omdat ik ze zelf ook werkelijk wilde. Ik was vergeten na te denken over wat ik wilde. Al in een van de eerste gesprekken met de coach werd me duidelijk dat ik zelf de leiding over mijn leven wilde terugnemen. Ik heb samen met de coach gekeken wat ik zou willen veranderen en de mogelijkheden onderzocht om dat te realiseren. In plaats van denken dat alles onmogelijk is, ontwikkelde ik tijdens de coaching het vermogen om in mogelijkheden te denken. Dat is een enorme omslag: in plaats van de onmogelijkheden de mogelijkheden te zien. Ik ben een dag minder gaan werken en maak een bewuste keuze voordat ik toezeg iets te doen. Ik leef nu weer mijn leven en geniet oprecht van de contacten met cliënten en collega's. Misschien dat ik ooit voor ander werk kies, maar dat gebeurt nu niet meer uit onvrede of onmacht, maar uit een nieuwe behoefte.'

.....
Journalist: Magda van der Rijst

Maak de balans op en neem de beslissing: *Do it!*⁴

7 Zelfwaardering verhogen

Perfectionisme is de advocaat niet vreemd. Goed werk leveren evenmin. Toch wordt vaak (onbewust) vergeten om jezelf te waarderen voor die prestatie terwijl focussen op aspecten die minder vlot verlopen, weer heel gewoon is. Door te veel nadruk te leggen op dat wat niet optimaal gaat, is het risico groot dat je het plezier in je werk verliest. Een coach helpt je om dit belemmerende gedrag bewust te worden en aan te pakken.

8 Zingeving (blijven) ervaren

Om op hoog niveau te kunnen blijven presteren moet er passie zijn voor het vak dat je beoefent. Onder hoge werkdruk kun je die passie uit het oog verliezen. En misschien weet je niet waar je passie ligt. Via coaching wordt helder waar je passie ligt en hoe je die kunt blijven ervaren.

9 Durven en kunnen veranderen

In de advocatuur is het niet de gewoonte om met je 'zwakke' plekken naar buiten te komen. Draai dit gegeven om. Besef dat het erkennen van een 'zwakke' plek en de bereidheid om daar iets aan te doen op kracht wijst. Alleen krachtige mensen zijn in staat kritisch naar zichzelf en het eigen functioneren te kijken. In een veilige omgeving, bijvoorbeeld in een gesprek met een coach, kun je een 'zwakke' plek waar je last van hebt hardop uiten, beoordelen, en de kracht mobiliseren om er iets aan te veranderen.

Advocaatmedewerkster

(29): 'Al voordat mijn eerste kind in mei vorig jaar geboren werd liep het al een aantal maanden niet lekker op kantoor. Ik had het gevoel dat ik het te druk had en continue achter de feiten aanliep. Targets, uren maken, acquisitie; de hoge eisen die de advocatuur stelt veroorzaakte bij mij een permanent gevoel onder druk te staan. Pas tijdens mijn zwangerschapsverlof durfde ik aan mezelf toe te geven dat ik overspannen was. Ik nam wat langer verlof om bij te komen van het toch ook wel enerverende feit dat ik moeder was geworden. Maar eenmaal weer aan het werk zat ik al binnen drie dagen 's avonds huilend op de bank. Toen kort daarop mijn man in het ziekenhuis belandde ging het echt mis. Ik wist niet meer hoe ik verder moest. Wat wilde ik nu eigenlijk? Vanuit kantoor werd geïnitieerd een coach in te schakelen. Ik durf wel te zeggen dat kantoorgenoten voor mij een grote toekomst in het vak zagen weggelegd. Toch ben ik met behulp van mijn coach tot de conclusie gekomen dat de traditionele advocatuur en de cultuur die daarbij hoort niet bij mij past. Ik ga een andere baan zoeken. Mét inhoudelijke uitdaging, maar zonder de stress.'

.....
Journalist: Martine Goosens

Ruimte voor uitdagingen

Faasen & Partners is een advocaten- en notariskantoor met vestigingen in Amsterdam en Rotterdam. Naast een stevige juridische ondergrond geeft Faasen & Partners haar advocaten en notarissen de ruimte om meer commerciële en ondernemende talenten te ontwikkelen. Wij stimuleren dit actief en waar nodig bieden wij ook de noodzakelijke trainingen aan. Wie die uitdaging aanpakt, krijgt de ruimte om kansen te realiseren. Of je nu een ervaren of beginnend advocaat of kandidaat notaris bent.

Faasen & Partners biedt net dat ondernemende, wat nog aan jouw carrière ontbrak. Niet voor niets is Faasen & Partners ook genomineerd voor de Gouden Zandloper “Beste kantoor voor de beginnende advocaat”. Voor meer informatie neem je contact op met Saskia Braakman (HRM), tel. (020) 5600 560 of kijk je op www.fplaw.nl

Amsterdam

Wibautstraat 224
1097 DN Amsterdam
Postbus 12929
1100 AX Amsterdam
T (020) 5600 600
F (020) 5600 500
E hrm@fplaw.nl

Rotterdam

Brainpark III
Bahialaan 502
3065 WC Rotterdam
Postbus 4030
3006 AA Rotterdam
T (010) 2425 360
F (010) 2425 385
E hrm@fplaw.nl

FAASEN & PARTNERS

www.fplaw.nl

We zijn er als je op iets anders mikt.

Van den Boomen Advocaten richt zich op het wegnemen van zorg en het fungeert als volwaardig adviseur bij belangrijke beslissingen in de bedrijfsvoering van onze cliënten. Daarbij zijn korte communicatielijnen, persoonlijk contact en commitment essentieel.

Brede adviesorganisatie.

Van den Boomen Advocaten is na een recente fusie met belastingadviseurs en notarissen een van de grootste juridische dienstverleners in Zuid-Nederland; binnenkort bekend onder de naam "Van den Boomen". Zij begeleiden (inter)nationaal opererende ondernemers bij hun juridische, fiscale en notariële vraagstukken. Binnen de nieuwe combinatie "Van den Boomen" zijn 22 van de 80 professionals advocaat. Zij richten zich met name op de ondernemerspraktijk en zijn werkzaam vanuit de vestigingen Waalre/Eindhoven (naast de A2), 's-Hertogenbosch (naast de A2) en binnenkort te Tilburg (naast de A58). Van den Boomen Advocaten is aangesloten bij Warwick Legal Network, een internationaal verband van onafhankelijke advocatenkantoren.

Uitdagende perspectieven.

Gelijktijdig met de fusie van de juridische specialisten is ook een fusie tot stand gekomen tussen twee middelgrote Brabantse accountantskantoren: Witlox Advies en Kantoor Van den Boomen. Deze financieel specialisten opereren straks onder de naam "Witlox". "Witlox" (financieel specialisten) en "Van den Boomen" (juridisch specialisten) onderhouden een strategische alliantie. Mede dankzij voornoemde schaalvergrotingen is sprake van een forse groei van de juridische praktijk met zeer uitdagende perspectieven binnen onze brede adviesorganisatie.

Ondernemend?

Wij komen graag in contact met zowel jong talent als ervaren advocaten. Ben je ondernemend, toon je graag initiatief, streef je naar onafhankelijkheid met verantwoordelijkheid in denken en doen, wil je graag jouw goede ideeën samen met je teamleden realiseren, en wil je vooruit met je carrière, reflecteer dan op een van de vacatures uit deze advertentie. Staat jouw vacature er niet bij, en wil je toch eens polsen of jouw toekomst bij Van den Boomen zou kunnen liggen? Geen probleem, wij maken tijd voor je.

Belangstelling?

De sfeer op ons kantoor is informeel. Je "drive" om echt iets te maken van je werk en je commitment naar de klant wordt snel herkend en leidt stevast tot een forse groei van je praktijk. Nadere informatie over ons kantoor vind je op www.boomen.nl. Ben je geïnteresseerd, stuur dan je brief en CV naar onze P&O-functionaris Mirjam van Wijngaarden (mvanwijngaarden@boomen.nl). Voor meer informatie over de functies kun je contact opnemen met Wim Weijers. Speciale arrangementen over je eventuele eigen cliëntenportefeuille zijn bespreekbaar.

Van den Boomen Advocaten
Eindhovenseweg 128
Postbus 193
5580 AD Waalre
T +31 (0)40 221 50 15
F +31 (0)40 221 21 35
I www.boomen.nl
E info@boomen.nl

VAN DEN BOOMEN ADVOCATEN

We zijn er.

De provincie Noord-Brabant is in economisch opzicht één van de snelst groeiende provincies van Nederland, met een sterke internationale oriëntatie en een hoog voorzieningenniveau.

Voor ons hoofdkantoor aan de zuidrand van Eindhoven zoeken wij de volgende collega's:

Advocaten voor de internationale praktijk

bij voorkeur met kennis van het IE- en/of Mededingingsrecht (minimaal 5 tot 10 jaren ervaring)

Wij zijn op zoek naar twee specialisten die zich voornamelijk bezighouden met (inter)nationale samenwerkingsverbanden, distributie- en agentuurovereenkomsten, inkoopovereenkomsten, licenties en het bestrijden van plagiaat ondermeer uit het Verre Oosten. Als alternatieve locatie is kantoor Tilburg bespreekbaar.

Advocaat corporate en brede ondernemingsrechtpraktijk

met accent op de Transactie- en Boek 2 B.W.-praktijk (minimaal 3 tot 5 jaren ervaring)

Deze specialist opereert vanuit het hart van onze multidisciplinaire organisatie en werkt daarom regelmatig samen met adviseurs uit de andere disciplines. Samenwerkingscontracten, herstructureringen, M&A en bestuurdersaansprakelijkheid zijn enkele trefwoorden.

Advocaat personen- en familierecht

(minimaal 3 tot 5 jaren ervaring)

Deze specialist heeft voornamelijk belangstelling voor de financiële aspecten van het familierecht en de ambitie om de activiteiten van het kantoor op het gebied van estateplanning mede vorm te geven. Affiniteit met mediation en een (aspirant-)lidmaatschap van de VFAS zijn een pre. Hij of zij werkt regelmatig samen met belastingadviseurs en notarissen.

Advocaten arbeidsrecht

(minimaal 5 tot 10 jaren ervaring)

Hij/zij maakt deel uit van een team van zes advocaten. Het is de bedoeling dat deze sterk commercieel ingestelde adviseur over de grenzen van zijn/haar vestiging heen de sectie mede verder uitbreidt en in de markt zet. Hij/zij is een teamspeler met oog voor de sterktes van de andere teamleden. Binnen afzienbare termijn zal hij/zij als patroon gaan optreden voor een advocaat-stagiaire.

Advocaat(-stagiaire) vastgoed

met accent op bouwrecht en projectontwikkeling (minimaal 2 jaren ervaring)

In onze snel groeiende vastgoedpraktijk met projectontwikkelaars en woningcorporaties als voornaamste cliënten is deze pragmatische adviseur een welkome aanvulling op het team van advocaten, belastingadviseurs en notarissen. Trefwoorden: UAV, UAR, PPS en GIW.

Voor ons binnenkort te openen kantoor in Tilburg komen wij graag in contact met een

Advocaat ondernemingsrecht

(5 tot 10 jaren ervaring)

In Tilburg krijgt deze advocaat alle ruimte om zijn of haar eigen praktijk op te bouwen naast een ervaren advocaat uit Waalre/Eindhoven die zich daar ook binnenkort vestigt. Hij of zij schrikt niet van "pionieren". Voor een goed plan worden de benodigde financiële middelen en faciliteiten ter beschikking gesteld. Kennis van en ervaring met het arbeidsrecht is verder een pre.

VAN DEN BOOMEN ADVOCATEN

We zijn er.

Het bureau van de orde

Onderwerp	Telefoonnummer	E-mailadres
Algemene informatie	070-335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070-335 35 29	info@barbeheer.nl
Auditbureau (kwaliteitszorg)	070-335 35 71 / 82	audit@advocatenorde.nl
Centrale Controle Verordeningen	070-335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070-335 35 23	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (o.a. brochures)	070-335 35 52	pr@advocatenorde.nl
BalieNet-certificaten	070-335 35 71 / 86	certificaat@advocatenorde.nl
Overige vragen van advocaten	070-335 35 71 / 86	helpdesk@advocatenorde.nl
Opleiding		
Beroepsopleiding (09.00-12.00 uur)	070-335 35 55	opl@advocatenorde.nl
Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (PO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (ontheffingen)	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl
Vrijstellingen BO en VSO	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl

Neuhuyskade 94, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
 Telefoonnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 35
 Faxnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 31

Ordeberichten

Gewijzigd Examenreglement

In verband met de inwerkingtreding per 1 januari 2007 van de Stageverordening 2005, was het noodzakelijk het Examenreglement aan te passen. De belangrijkste wijzigingen betreffen de samenstelling van de Examencommissie en – als gevolg van het gewijzigde curriculum Beroepsopleiding – de inrichting van het onderwijs en het examen. Ook de verzuimregeling inzake het onderwijs is aangepast.

Aanhef

Gelet op artikel 9c, tweede lid, van de Advocatenwet en artikelen 12 t/m 14 van de Stageverordening 1988 en 2005

Artikel 1

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. *Wet*: de Advocatenwet
- b. *Verordening 1988*: de Stageverordening 1988
- c. *Verordening 2005*: de Stageverordening 2005

Inrichting van het onderwijs en het examen

Artikel 2, vijfde lid

De Algemene Raad beoordeelt of de stagiaire tot de diverse modules van het onderdeel Praktijkleer wordt toegelaten. De stagiaire wordt pas toegelaten, als hij aan zijn verplichtingen voor het vak Basiscommunicatie Praktijkleer heeft voldaan. Praktijkleer bestaat uit drie modules, die alleen in de juiste volgorde dienen te worden gevolgd.

Artikel 4, tweede lid

Deelname aan de toetsen anders dan binnen de door de kandidaat gevolgde cursuscycclus is slechts mogelijk indien de stagiaire met betrekking tot het desbetreffende cursusonderdeel aan zijn verplichtingen tot het volgen daarvan, neergelegd in artikel 13, eerste lid, van de Verordening 1988 of 2005, naar behoren heeft voldaan, tenzij hij daarvan ingevolge artikel 15, eerste lid, van de Verordening 1988 of 2005 door de Algemene Raad is vrijgesteld.

Artikel 5

- 1. Er is een Examencommissie voor de Beroepsopleiding. Deze bestaat uit

- dertien leden. De leden der commissie worden benoemd door de Algemene Raad.
- 2. In de Examencommissie worden benoemd:
 - a. vanwege de Orde: zeven leden
 - b. vanwege de bij de Beroepsopleiding betrokken universiteiten: drie leden
 - c. vanwege de rechterlijke macht: twee leden
 - d. vanwege de Stichting Jonge Balie: één lid
- 3. De leden worden voor benoeming voorgedragen door de geledingen voor welke zij in de Examencommissie zitting nemen, met dien verstande dat de commissieleden genoemd in het vorige lid onder b worden voorgedragen door het Discipline Overlegorgaan Rechtsgeleerdheid van de Vereniging van samenwerkende Nederlandse universiteiten en de commissieleden genoemd onder c, door de Raad voor de rechtspraak.
- 4. De Algemene Raad wijst één der leden aan als voorzitter. Bij staking van stemmen over besluiten geeft diens stem de doorslag.
- 5. De Examencommissie neemt geen besluiten zonder dat ten minste zeven leden, waaronder de voorzitter, aanwezig zijn.
- 6. Het bepaalde in het voorgaande lid is niet van toepassing als het betreft uitsluiting van deelname aan een toets in één of meer onderdelen van de Beroepsopleiding, als gevolg van het niet voldoen aan de absentieregeling als bedoeld in artikel 6, zesde lid, van dit reglement. De voorzitter van de Examencommissie neemt het besluit tot uitsluiting van deelname als bedoeld in de voorgaande volzin.
- 7. De leden van de Examencommissie treden om de vier jaar af en kunnen éénmaal voor een periode van maximaal vier jaar worden herbenoemd. Jaarlijks treden minimaal twee en maximaal drie van de leden af, volgens een door de Examencommissie vast te stellen rooster.
- 8. Er kunnen maximaal drie plaatsvervangende leden worden benoemd.

Voordracht en benoeming geschieden op dezelfde wijze als de benoeming en voordracht van de gewone leden.

Plaatsvervangende leden hebben een adviserende stem.

9. Het secretariaat van de Examencommissie wordt gevoerd door het Bureau van de Orde.

Artikel 6

1. De Examencommissie draagt zorg voor het doen ontwikkelen van examenopgaven ten behoeve van de Beroepsopleiding en stelt deze vast. De Examencommissie wint te dien aanzien zonodig het advies in van derden.
2. De Examencommissie bevordert dat de opgaven voldoen aan de criteria genoemd in artikel 2, vierde lid.
3. De Examencommissie stelt, met inachtneming van het gestelde in artikel 9, vast
 - a. hoe de weging der resultaten van de verschillende toetsen dient te geschieden.
 - b. een normeringsstelsel dat aangeeft in welke gevallen het examen met gunstig gevolg is afgelegd, respectievelijk in welke gevallen het examen of één of meer onderdelen daarvan opnieuw moet worden afgelegd.
4. De Examencommissie stelt de landelijke toetsdata en de plaatsen waar de toetsen worden afgenomen vast.
5. De Examencommissie beoordeelt op de voet van artikel 14, derde lid, van de Verordening 1988 respectievelijk artikel 15, eerste lid, van de Verordening 2005 of de stagiaire tot één of meer onderdelen van het examen kan worden toegelaten of wordt uitgesloten van deelname.
6. Ingevolge artikel 13, eerste lid, van de Verordening is de stagiaire verplicht deel te nemen aan het onderwijs in alle onderdelen van de Beroepsopleiding en dient hij elk dagdeel van de Beroepsopleiding in zijn geheel bij te wonen. Wanneer de afwezigheid hoger is dan het aantal dagdelen dat in de kolom 'dagdelen die

Onderdeel van de Beroepsopleiding	Dagdelen onderwijs	Dagdelen die verzuimd mogen worden
Introductie in de Advocatuur	5	0
Praktijkleer	15	0
Praktijkleer Basiscommunicatie	2	0
Burgerlijk Procesrecht	8	2
Strafprocesrecht	6	1
Bestuursprocesrecht	6	1
Schriftelijke vaardigheden	4	0
Jaarrekening lezen	2	0
ADR en mediation	2	0
Intervisie/gedragsrecht	1	0
Evaluerend adviesgesprek		
Praktijkleer	1	0

verzuimd mogen worden' is aangegeven, wordt de stagiaire uitgesloten van deelname aan de toets en is hij tevens verplicht het cursusonderdeel in te halen voordat hij opnieuw tot een toets in dat onderdeel zal worden toegelaten.

7. De Examencommissie draagt zorg voor vermelding van de toetsdata in de cursusprogramma's en de tijdige bekendmaking daarvan in het *Advocatenblad*.
8. De Examencommissie informeert en adviseert de Algemene Raad over alle overige aangelegenheden het examen betreffende.
9. Behalve de onderwerpen, genoemd in dit artikel, behandelt de Examencommissie als geheel voorts de aangelegenheden genoemd in de artikelen 2 tweede lid (vaststelling mondelinge en schriftelijke toetsen), 5 zesde lid (vaststelling rooster van aftreden), 7 eerste en tweede lid (instelling en benoeming leden der kamers), 10 eerste lid (aanwijzing correctoren), 10 tweede lid (aanwijzing vervangende corrector), 10 vierde lid (oordeel bij geschil eerste en tweede corrector), 11 eerste lid (aanwijzing examinatoren mondelinge toets), 11 tweede lid (aanwijzing vervangende examinator).

Artikel 12

Aan de stagiaire, die het examen met gunstig gevolg heeft afgelegd, wordt op de voet van het bepaalde in artikel 14, zesde lid, van de Verordening 1988 respectievelijk artikel 14, achtste lid, van de Verordening 2005 uitgereikt het bewijs als bedoeld in artikel 8, derde lid, van de wet. Dit is ondertekend namens de Examencommissie en de Algemene Raad.

Artikel 14

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 8 van de wet en artikel 15 van de verordening 1988 of 2005, dient, indien het bewijs als bedoeld in artikel 8 van de wet niet is verkregen en de toets in één of meer onderdelen niet met gunstig gevolg is afgelegd, ten behoeve van het verkrijgen van eerdergenoemd bewijs het onderwijs in de onderdelen van de Beroepsopleiding opnieuw te worden gevolgd indien vijf jaren zijn verstreken na het volgen van het desbetreffende onderwijs.

VSO

Ambtenarenrecht

Ambtenarenrecht
10-05-2007 10:00 - 16:30
25-05-2007 10:00 - 16:30
Plaats Utrecht
Doelgroep VSO/PO
Niveau *
Instelling Vermande
Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) drs. P.J.J.M. van
der Heijden, mr. dr. S.F.H.
Jellinghaus
Cursusprijs € 1.195 exclusief BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
10 Totaal

Fiscaal recht

*Fundamenten van het
Belastingrecht*
07-06-2007 09:45 - 16:30
14-06-2007 09:45 - 16:30
Plaats Utrecht
Doelgroep VSO/PO
Niveau *
Instelling OSR Juridische
Opleidingen,
tel. 030-2315314
Docent(en) mr. P.T.H.M. van
den Oord
Cursusprijs
VSO € 745 geen BTW
PO € 795 geen BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
10 Totaal

Ondernemingsrecht

Van beslag tot executie
24-05-2007 10:00 - 16:30
31-05-2007 10:00 - 16:30
Plaats Amsterdam
Doelgroep VSO/PO
Niveau **
Instelling Vermande
Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) mr. P.J.G. Erkens, mr.
M.E. Koppenol-Laforce, mr. J.
Leedeckerken, mr. E. Loesberg,
mr. H.A. Stein, mr. A.J. Tekstra,
mr. J.W. Westenberg
Cursusprijs € 1.195 exclusief BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch

- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
10 Totaal

PO

Ambtenarenrecht

Ambtenarenrecht
10-05-2007 10:00 - 16:30
25-05-2007 10:00 - 16:30
Plaats Utrecht
Doelgroep VSO/PO
Niveau *
Instelling Vermande
Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) drs. P.J.J.M. van
der Heijden, mr. dr. S.F.H.
Jellinghaus
Cursusprijs € 1.195 exclusief BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
10 Totaal

Arbeidsrecht

Actualiteiten Arbeidsrecht
15-03-2007 15:30 - 21:00
Plaats Breda
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Instituut voor
Arbeidsrecht,
tel. 0182-358252
Docent(en) mr. D.J. Buijs, mr.
J. Meijer
Cursusprijs € 345 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

Actualiteiten Arbeidsrecht

22-03-2007 15:30 - 21:00
Plaats Enschede
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Instituut voor
Arbeidsrecht,
tel. 0182-358252
Docent(en) mr. J. Meijer, mr. P.S.
van Minnen
Cursusprijs € 345 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

Actualiteiten Arbeidsrecht

28-03-2007 15:30 - 21:00
Plaats 's-Hertogenbosch
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Instituut voor
Arbeidsrecht,
tel. 0182-358252
Docent(en) mr. D.J. Buijs, mr. A.
Kouwenhoven
Cursusprijs € 345 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

Actualiteiten Arbeidsrecht

12-04-2007 15:30 - 21:00
Plaats Groningen
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Instituut voor
Arbeidsrecht,
tel. 0182-358252
Docent(en) mr. D.J. Buijs, mr.
J. Meijer
Cursusprijs € 345 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

Actualiteiten Arbeidsrecht

18-04-2007 15:30 - 21:00
Plaats Roermond
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Instituut voor
Arbeidsrecht,
tel. 0182-358252
Docent(en) mr. A.
Kouwenhoven, mr. P.S. van
Minnen
Cursusprijs € 345 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

Actualiteiten Arbeidsrecht

25-04-2007 15:30 - 21:00
Plaats Leeuwarden
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Instituut voor
Arbeidsrecht,
tel. 0182-358252
Docent(en) mr. D.J. Buijs, mr. A.
Kouwenhoven
Cursusprijs € 345 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

Nieuwe wetgeving Arbeidsrecht en Sociaal Zekerheidsrecht 2006

26-04-2007 10:00 - 17:00
Plaats Leiden
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Vermande
Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) mr. drs. S.B. Bijkerk-
Verbruggen, mr. G.C. Boot, mr.
E.L.J. Bruyninckx, mr. J. Meijer
Cursusprijs € 645 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
05 Totaal

Actualiteiten Arbeidsrecht

09-05-2007 15:30 - 21:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Instituut voor
Arbeidsrecht,
tel. 0182-358252
Docent(en) mr. J. Meijer, mr. P.S.
van Minnen
Cursusprijs € 345 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

De WIA

15-05-2007 10:00 - 16:30
22-05-2007 10:00 - 16:45
Plaats Bilthoven
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Vermande
Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) mr. A. Arora-Nubé,
mr. drs. G.A. Diebels, mr. P.S.
Fluit, mr. dr. S.F.H. Jellinghaus,
mr. P.S. van Minnen, drs. J.A.
Schelbergen
Cursusprijs € 1.195 exclusief BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
10 Totaal

Lezing Arbeidsrecht - Grensoverschrijdende arbeid

05-06-2007 13:30 - 17:00
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling VU Law Academy,
tel. 020-5986255
Docent(en) mr. E.K.W. van
Kampen
Cursusprijs € 175 inclusief BTW

Opleidingspunten
02 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
02 Totaal

Bank- en effectenrecht en financiering

JOR Toegelijk Effectenrecht
05-06-2007 13:00 - 17:30
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling CPO Radboud
Universiteit Nijmegen,
tel. 024-3612022
Docent(en) mr. drs. M.J.C.
Somsen
Cursusprijs € 575 geen BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

Bouwwrecht

*Werken met het nieuwe Besluit
Bodemkwaliteit*
14-03-2007 09:30 - 16:30
15-03-2007 09:30 - 16:30
Plaats Rotterdam
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Studiecentrum voor
Bedrijf & Overheid,
tel. 040-2974889
Docent(en) drs. ing. C. Algra, drs.
A. Orbons, drs. L. Stax
Cursusprijs € 1.699 exclusief BTW
Opleidingspunten
09 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
09 Totaal

Bouwwrecht van A tot Z

07-06-2007 09:00 - 17:00
14-06-2007 09:00 - 17:00
Plaats Rotterdam
Doelgroep PO
Niveau ***
Instelling Studiecentrum voor
Bedrijf & Overheid,
tel. 040-2974889
Docent(en) dr. ir. A. Bregman,
mr. H. Kolsters, mr. F.
Leyendeckers, mr. A. van
Wassenaer, G. van der Veen,
C. Vial
Cursusprijs € 1.599 exclusief BTW
Opleidingspunten
12 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
12 Totaal

Burgerlijk (proces)recht

Procederen in hoger beroep

In deze rubriek het cursusaanbod in het kader van de Permanente Opleiding (PO) en het cursusaanbod voor de Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO). De door de Orde erkende opleidingsinstellingen naast PO-cursussen kunnen tevens VSO-cursussen voor advocaat-stagiaires organiseren.

Burgerlijk (proces)recht

Procederen in hoger beroep
10-05-2007 13:00 – 18:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Kluwer Opleidingen,
tel. 0570-673568
Docent(en) mr. F.B. Falkena, mr.
P.J.M. von Schmidt auf Altstadt
Cursusprijs € 595 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

'De prijs van het gelijk'. Een (kritische) bespreking van het systeem van vergoeding van gerechtelijke en buitengerechte-lijke kosten

01-06-2007 13:30 – 17:15
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Nederlandse Vereniging voor Procesrecht,
tel. 020-6789277
Docent(en) mr. F.B. Falkema, mr.
J.L.R.A. Huydecoper, mr. G.A. van der Veen
Cursusprijs n.n.b.
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

Fiscaal recht

BTW voor woningcorporaties
25-04-2007 10:00 – 16:00
Plaats Den Haag
Doelgroep PO
Niveau * Actualiteiten
Instelling Vermande Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) E. van den Elsen, mr.
P.N. Wessel
Cursusprijs € 695 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

Fundamenten van het Belastingrecht

07-06-2007 09:45 – 16:30
14-06-2007 09:45 – 16:30
Plaats Utrecht
Doelgroep VSO/PO
Niveau *
Instelling OSR Juridische Opleidingen,
tel. 030-2315314
Docent(en) mr. P.T.H.M. van den Oord
Cursusprijs
VSO € 745 geen BTW
PO € 795 geen BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch

– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
10 Totaal

Gezondheidsrecht

Juridische update voor bestuurders en managers in de zorg
27-03-2007 09:30 – 17:15
Plaats Nieuwegein
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Studiecentrum voor Bedrijf & Overheid,
tel. 040-2974889
Docent(en) mr. dr. B. Hermans, prof. mr. J. Hubben, mr. dr. H. Linders, mr. D. Orobio de Castro, prof. mr. J. Sijmons
Cursusprijs € 849 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

Zorgen is zilver – zwijgen is goud
17-04-2007 09:45 – 13:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau * Actualiteiten
Instelling Medilex,
tel. 030-6933887
Docent(en) dr. W. Duijst, J. van Hoorn, prof. mr. dr. W. Kastelein
Cursusprijs € 245 exclusief BTW
Opleidingspunten
03 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
03 Totaal

Zorgen is zilver – zwijgen is goud
17-04-2007 13:45 – 17:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau * Actualiteiten
Instelling Medilex,
tel. 030-6933887
Docent(en) dr. W. Duijst, J. van Hoorn, prof. mr. dr. W. Kastelein
Cursusprijs € 245 exclusief BTW
Opleidingspunten
03 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
03 Totaal

Huurrecht

Huurrecht bedrijfsruimte
28-03-2007 10:00 – 17:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Vermande Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) mr. J. van der Ende, mr. H. Hielkema, prof. mr. A.W. Jongbloed, mr. G.M. Kerpestein, prof. mr. W.M. Kleijn
Cursusprijs € 695 exclusief BTW
Opleidingspunten

05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

Naar een modern huurders-overleg
05-04-2007 09:45 – 16:30
Plaats Zwolle
Doelgroep PO
Niveau * Actualiteiten
Instelling Vermande Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) W.K. Knol, mr. P.G.A. van der Sanden, E.J.A. Ummels
Cursusprijs € 695 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

Renovatie en sloop van huurwoningen
19-04-2007 09:30 – 16:30
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Vermande Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) mr. E. Goemans, mr. C.E. Schouten
Cursusprijs € 695 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

Mededingingsrecht

6e Markt- & Mededingingsconferentie
17-04-2007 10:00 – 17:30
Plaats Den Haag
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Elsevier Congressen,
tel. 070-4415745
Docent(en) prof. dr. E.E.C. van Damme, dr. T.H. van Dijk, mr. B.J. Drijber, prof. mr. L.A. Geelhoed, mr. W. Knibbeler, mr. T.R. Ottervanger, mr. A.T. Ottow, mr. E.H. Pijnacker Hordijk, mr. H.J. de Ru, mr. drs. W. Sauter, prof. mr. J.G. Sijmons, mr. drs. T.H.G.M. Simons, mr. T.M. Snoep, prof. mr. F.O.W. Vogelaar
Cursusprijs € 799 exclusief BTW
Opleidingspunten
06 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
06 Totaal

Ondernemingsrecht

00eR-congres Onderneming en Integriteit
04-04-2007 13:00 – 16:30
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten

Het niveau van de opleidingen is als volgt weergegeven:

- * *Basisniveau* (doorgaans minder dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; weinig tot geen voorkennis aanwezig).
- ** *Verdiepingsniveau* (doorgaans meer dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; basiskennis aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).
- *** *Specialisatieniveau* (doorgaans meer dan 3 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; hoog kennisniveau aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

Instelling CPO Radboud Universiteit Nijmegen,
tel. 024-3612022
Docent(en) prof. mr. I.P. Asscher-Vonk, prof. dr. J.H.R. van de Poel, prof. dr. H.M. Prast
Cursusprijs € 325 geen BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

Van beslag tot executie
24-05-2007 10:00 – 16:30
31-05-2007 10:00 – 16:30
Plaats Amsterdam
Doelgroep VSO/PO
Niveau **
Instelling Vermande Studiedagen,
tel. 070-3150760
Docent(en) mr. P.J.G. Erkens, mr. M.E. Koppelaar-Laforce, mr. J. Leedeckerken, mr. E. Loesberg, mr. H.A. Stein, mr. A.J. Tekstra, mr. J.W. Westenbergh
Cursusprijs € 1.195 exclusief BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
10 Totaal

JOR Toegelicht Ondernemingsrecht
05-06-2007 13:00 – 17:30
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling CPO Radboud Universiteit Nijmegen,
tel. 024-3612022
Docent(en) mr. A.F.J.A. Leijten, mr. E.E.U. Vroom
Cursusprijs € 575 geen BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

Onroerendgoedrecht

Projectontwikkeling
19-03-2007 09:00 – 16:45
20-03-2007 09:00 – 16:45
Plaats Rotterdam
Doelgroep PO
Niveau **

Instelling Studiecentrum voor Bedrijf & Overheid,
tel. 040-2974889
Docent(en) ir. B. Hoevers, mr. drs. L. Hoppenbrouwers, P. Klop, drs. G. Staal, mr. H. de Kat
Cursusprijs € 1.599 exclusief BTW
Opleidingspunten
12 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
12 Totaal

Overige rechtsgebieden

PensioenKaravaan voor Advocaten
16-04-2007 15:15 – 18:00
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Akkermans & Partners Cognitief,
tel. 013-5427400
Docent(en) mr. B.F.M. Evers, mr. J.T. Gommer, mr. H.M.J. van den Hurk, mr. F.H.M. Reuling
Cursusprijs € 195 exclusief BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

PensioenKaravaan voor Advocaten
17-04-2007 07:30 – 10:00
Plaats Den Haag
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Akkermans & Partners Cognitief,
tel. 013-5427400
Docent(en) mr. B.F.M. Evers, mr. J.T. Gommer, mr. H.M.J. van den Hurk, mr. F.H.M. Reuling
Cursusprijs € 195 exclusief BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

PensioenKaravaan voor Advocaten
17-04-2007 15:15 – 18:00
Plaats Rotterdam
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Akkermans & Partners

Opleidingen

Cognitief,
tel. 013-5427400
Docent(en) mr. B.F.M. Evers, mr.
J.T. Gommer, mr. H.M.J. van den
Hurk, mr. F.H.M. Reuling
Cursusprijs € 195 exclusief BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

PensioenKaravaan voor Advocaten

18-04-2007 07:30 – 10:00
Plaats Tilburg
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Akkermans & Partners
Cognitief,
tel. 013-5427400
Docent(en) mr. B.F.M. Evers, mr.
J.T. Gommer, mr. H.M.J. van den
Hurk, mr. F.H.M. Reuling
Cursusprijs € 195 exclusief BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

PensioenKaravaan voor Advocaten

18-04-2007 15:15 – 18:00
Plaats Zwolle
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Akkermans & Partners
Cognitief,
tel. 013-5427400
Docent(en) mr. B.F.M. Evers, mr.
J.T. Gommer, mr. H.M.J. van den
Hurk, mr. F.H.M. Reuling
Cursusprijs € 195 exclusief BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

PensioenKaravaan voor Advocaten

19-04-2007 07:30 – 10:00
Plaats Arnhem
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Akkermans & Partners
Cognitief,
tel. 013-5427400
Docent(en) mr. B.F.M. Evers, mr.
J.T. Gommer, mr. H.M.J. van den
Hurk, mr. F.H.M. Reuling
Cursusprijs € 195 exclusief BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

PensioenKaravaan voor Advocaten

19-04-2007 15:15 – 18:00
Plaats Sittard
Doelgroep PO

Niveau ** Actualiteiten
Instelling Akkermans & Partners
Cognitief,
tel. 013-5427400
Docent(en) mr. B.F.M. Evers, mr.
J.T. Gommer, mr. H.M.J. van den
Hurk, mr. F.H.M. Reuling
Cursusprijs € 195 exclusief BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

Succesvol aanbesteden

23-05-2007 12:30 – 18:00
30-05-2007 12:30 – 18:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Studiecentrum voor
Bedrijf & Overheid,
tel. 040-2974889
Docent(en) mr. L.C. van den
Berg, mr. R.G.T. Bleeker, mr. B.R.
ter Haar, mr. H.N.T. Hoogwout,
mr. B.M.H.C. Le Haen-de Croon,
mr. M. Moolhuizen, mr. J.F. van
Nouhuys, mr. D. Schipper, van)
Cursusprijs € 1.599 exclusief BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
10 Totaal

Lezing Actualiteiten Pensioenrecht – Verplichte bedrijfstakpensioenfondsen en vrijstellingen

23-05-2007 13:30 – 17:00
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling VU Law Academy,
tel. 020-5986255
Docent(en) mr. W.H. van Heest,
prof. dr. E. Lutjens
Cursusprijs € 175 inclusief BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

Personen- en familierecht

Basiscursus alimentatierekennen
19-04-2007 10:15 – 18:00
Plaats Maastricht
Doelgroep PO
Niveau *
Instelling PAO Universiteit
Maastricht,
tel. 043-3883273
Docent(en) mr. F. Fernhout
Cursusprijs € 480 geen BTW
Opleidingspunten
06 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
06 Totaal

Procederen in efrechtelijke zaken

24-04-2007 09:30 – 17:30

Plaats Maarssen
Doelgroep PO
Niveau *
Instelling Elsevier Congressen,
tel. 070-4415745
Docent(en) prof. mr. G.R. van der
Burcht, mr. M.S. van Gaalen
Cursusprijs € 799 exclusief BTW
Opleidingspunten
06 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
06 Totaal

Ruimtelijke-ordeningsrecht en milieurecht

Nieuwe Wet ruimtelijke ordening en Grondexploitatie
24-05-2007 09:30 – 18:00
25-05-2007 09:15 – 14:00
Plaats 's-Hertogenbosch
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Studiecentrum voor
Bedrijf & Overheid,
tel. 040-2974889
Docent(en) A. Ashouwer, T. van
der Heijden, J. Hekman, mr.
A.M. Jansen, mr. A.W. Klaassen,
mr. F.A.H. Nuss, mr. H. van
Sandick, mr. T. van der Schoot, S.
Sprokkereef, T.H.J. Streppel, mr.
J. van der Velde
Cursusprijs € 1.599 exclusief BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
10 Totaal

Natuurwet- en regelgeving in de praktijk

30-05-2007 09:45 – 16:45
31-05-2007 09:45 – 16:45
Plaats Maarssen
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Studiecentrum voor
Bedrijf & Overheid,
tel. 040-2974889
Docent(en) mr. A. Freriks, mr. J.
van der Velden
Cursusprijs € 1.499 exclusief BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
10 Totaal

Het bestemmingsplan in de praktijk

07-06-2007 12:15 – 18:00
14-06-2007 12:15 – 18:00
Plaats Eindhoven
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Studiecentrum voor
Bedrijf & Overheid,
tel. 040-2974889
Docent(en) mr. A.W. Klaassen
Cursusprijs € 1.649 exclusief BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
– Beroepsvaardigheden

– Management/Organisatie
10 Totaal

Sociaal-zekerheidsrecht

WIA in praktijk: de verdieping
26-04-2007 09:45 – 16:30
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling OSR Juridische
Opleidingen,
tel. 030-2315314
Docent(en) mr. E. van den
Bogaard, mr. A. Wit
Cursusprijs € 470 geen BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

Workshop Berekenen van daglonen

10-05-2007 13:30 – 17:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau *
Instelling OSR Juridische
Opleidingen,
tel. 030-2315314
Docent(en) mr. A. Wit
Cursusprijs € 250 geen BTW
Opleidingspunten
03 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
03 Totaal

Straf(proces)recht

Nieuwe terrorismewetgeving in de praktijk
12-03-2007 17:00 – 21:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Nederlands Juristen
Comité v/d Mensenrechten,
tel. 071-5277748
Docent(en) mr. P.H.P.H.M. van
Kempen, mr. R.J.P. Lambrichts,
dr. D.A. Leurdijk, mr. B.T.
Nooitgedagt, mr. M. Pestman
Cursusprijs € 175 n.v.t. BTW
Opleidingspunten
03 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
03 Totaal

Gevaarlijk en gestoord II

29-03-2007 10:00 – 16:30
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Medilex,
tel. 030-6933887
Docent(en) J.F. de Beer, F. Berk,
dr. M. van Binsbergen, R.
Driessen, K. van Duijvenbooden,
H.J. Enzerink, F. Griët, D. van
der Kolk, mr. C.F. Korvinus,
prof. dr. H. van Marle, M. Smits,
mr. J.M. van der Vaart, mr. R.
Zuijderhoudt

Cursusprijs € 345 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

Verbintenissen- en contractenrecht

Commerciële Contracten
15-05-2007 09:00 – 17:45
16-05-2007 10:00 – 17:45
Plaats Rotterdam
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Euroforum,
tel. 040-2974889
Docent(en) mr. A.E. Driessen,
mr. M.J.G.P. Kaplan, R.J.J.M.
van Ommeren, prof. mr. W.J.
Slagter, mr. E.N.M. Visser, mr.
J.M. Voorberg
Cursusprijs € 1.799 exclusief BTW
Opleidingspunten
12 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
12 Totaal

Vreemdelingenrecht

Vreemdelingen – openbare orde en de nationale veiligheid
07-06-2007 09:45 – 16:30
22-06-2007 09:45 – 16:30
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ***
Instelling OSR Juridische
Opleidingen,
tel. 030-2315314
Docent(en) mr. R. van Ekeren,
mr. A. Pahladsingh, mr. P.J.
Schüller, mr. M.F. Wijngaarden
Cursusprijs € 1.065 geen BTW
Opleidingspunten
10 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
10 Totaal

ADR/Mediation

Solistenreeks 2007
20-03-2007 18:00 – 20:00
26-09-2007 18:00 – 20:00
21-11-2007 18:00 – 20:00
Plaats Haarlem
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Centrum voor
Conflicthantering,
tel. 023-5323196
Docent(en) mr. M. Bakker, drs. D.
MacGillavry
Cursusprijs € 135 geen BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
06 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
06 Totaal

Mediation – een kwestie van vragen

23-05-2007 10:00 – 17:00
Plaats Bilthoven

Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Mediation & Training
Network The Lime Tree,
tel. 030-2255910
Docent(en) mr. K.C.N.M. Bakx,
I. Siegel
Cursusprijs € 495 geen BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
05 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

Vorbereiding vaardighedentoets
30-05-2007 10:00 – 17:00
Plaats Bilthoven
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Mediation & Training
Network The Lime Tree,
tel. 030-2255910
Docent(en) I. Siegel
Cursusprijs € 495 geen BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
05 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

*Aanscherpen van Persoonlijke
Mediationvaardigheden*
30-05-2007 10:00 – 17:00
Plaats Bilthoven
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Mediation & Training
Network The Lime Tree,
tel. 030-2255910
Docent(en) I. Siegel
Cursusprijs € 495 geen BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
05 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

*Training 'Van Onderhandelen
naar Mediation' (NMI-registra-
tietraining)*
06-06-2007 09:15 – 20:30
07-06-2007 09:00 – 20:30
08-06-2007 08:30 – 16:30
11-06-2007 09:00 – 20:15
12-06-2007 09:00 – 20:15
13-06-2007 08:30 – 16:15
Plaats Harderwijk
Doelgroep PO
Niveau *
Instelling Van der Hoeven
Nelissen Mediation &
Onderhandelen,
tel. 0343-562476
Docent(en) drs. J.F. van der
Hoeven, J.A.C. Loots CMC, drs.
D.J.M. Nelissen
Cursusprijs € 4.500 inclusief BTW
Opleidingspunten
08 Juridisch
38 Beroepsvaardigheden
02 Management/Organisatie
48 Totaal

Een vaardiger mediator
07-06-2007 10:00 – 17:00
Plaats Bilthoven
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Mediation & Training
Network The Lime Tree,
tel. 030-2255910
Docent(en) mr. K.C.N.M. Bakx
Cursusprijs € 495 geen BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
05 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

Algemeen management
CS Van maatschap naar NV of BV
24-04-2007 13:00 – 18:00
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling KSU Studie,
tel. 020-4496420
Docent(en) mr. W. Bosse, mr.
E.H. Kramer, mr. L. Kuypers, mr.
A. Stroeve
Cursusprijs € 450 exclusief BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
– Beroepsvaardigheden
04 Management/Organisatie
04 Totaal

CS Van maatschap naar NV of BV
10-05-2007 13:00 – 18:00
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling KSU Studie,
tel. 020-4496420
Docent(en) mr. W. Bosse, mr.
E.H. Kramer, mr. L. Kuypers, mr.
A. Stroeve
Cursusprijs € 450 exclusief BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
– Beroepsvaardigheden
04 Management/Organisatie
04 Totaal

*Clubseminar De Ondernemende
Advocaat*
24-05-2007 13:00 – 18:00
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling KSU Studie,
tel. 020-4496420
Docent(en) mr. C. Dullaert, mr.
M. van de Griend
Cursusprijs € 450 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

Kwaliteitszorg
Training Intervisie
15-05-2007 09:30 – 17:15
Plaats Utrecht
Doelgroep PO

Niveau *
Instelling OSR Juridische
Opleidingen,
tel. 030-2315314
Docent(en) mr. L. Kerklaan, mr.
R. Boesjes
Cursusprijs € 660 geen BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
– Beroepsvaardigheden
06 Management/Organisatie
06 Totaal

Marketing
*Hoe bouw je je eigen praktijk
op?*
26-04-2007 12:30 – 22:00
Plaats Breukelen
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Elsevier Congressen,
tel. 070-4415745
Docent(en) drs. J.A.H. Burgers,
prof. dr. F.E. Kwakman
Cursusprijs € 999 exclusief BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
– Beroepsvaardigheden
06 Management/Organisatie
06 Totaal

(advertentie)

KUIJPERS & BIEZEN advocaten

zoekt voor uitbreiding van de praktijk zowel te
's-Hertogenbosch als voor de nieuwe vestiging
te Amsterdam een

**(GEVORDERD)
ADVOCaat-STAGIAIRE/
ADVOCaat-MEDEWERKER**

op het gebied van strafrecht

schriftelijke reacties voorzien van CV gaarne
zo spoedig mogelijk na het verschijnen van dit
blad zenden aan:

Kuijpers & van der Biezen Advocaten
Havenstraat 1 - 3
5211 WC 's-Hertogenbosch

voor algemene informatie over het kantoor:
www.strafrechtsspecialist.com

Beëdigd als advocaat en procureur:

Baltazar de Seixas, mw. mr. L.M., Blaak 28 (3011 TA) postbus 711 (3000 AS) Rotterdam, tel. 010-4406426, fax 010-4406422, e-mail lbaltazar@plp.nl

Bel, mr. W.J. van, Haringvliet 86 (3011 TG) postbus 22096 (3003 DB) Rotterdam, tel. 010-4332777, fax 010-4047959, e-mail vanbel@rischen-nijhuis.nl

Bernard, mw. mr. J.J., Calandstraat 13-15 (3016 CA) Rotterdam, tel. 010-4365151, fax 010-4360272, e-mail info@vandesandeadvocaten.nl

Beyers, mw. mr. E.M., Schiedamsedijk 46 (3011 ED) postbus 19050 (3001 BB) Rotterdam, tel. 010-2140000, fax 010-2140303, e-mail post@wp-lawyers.nl

Bladel, mr. J.C.M., Europark 20 (4904 SX) Oosterhout, postbus 338 (5100 AH) Dongen, tel. 0162-466626, fax 0162-463863, e-mail info@advocatenkantooroste.nl

Blok, mw. mr. C.G., Dobbe 73 (8032 JX) Zwolle, tel. 038-4223020, fax 038-4223070, e-mail blok@tebiesebeek.nl

Boel, mw. mr. V.A.E., Professor Cobbenhagenlaan 75 (5037 DB) postbus 414 (5000 AK) Tilburg, tel. 013-4668888, fax 013-4668866, e-mail v.boel@devoort.nl

Bonthuis, mr. P., Beerseweg 22 (5430 AB) postbus 68 (5430 AB) Cuijk, tel. 0485-315393, fax 0485-320220, e-mail info@advocatenwijk.nl

Broekhuizen, mr. R.J., Weena 355 (3013 AL) postbus 1507 (3000 BM) Rotterdam, tel. 010-2172652, fax 010-2172701, e-mail r.broekhuizen@houthoff.com

Cock, mw. mr. M.M. de, Beursplein 37 (3011 AA) postbus 30117 (3001 DC) Rotterdam, tel. 06-41629070, fax 010-4124011, e-mail info@vhenb.nl

Coolen, mw. mr. A.M., Rivium Promenade 190 (2909 LM) Capelle a/d IJssel, postbus 23161 (3001 KD) Rotterdam, tel. 010-2771610, fax 010-4366913, e-mail ahnne.coolen@pellicaan.nl

Dekker, mw. mr. M.E., Dokter van Deenweg 84 (8025 BL) postbus 40197 (8004 DD) Zwolle, tel. 038-4555256, fax 038-4555252

Diepenbach, mw. mr. M., Claude Debussylaan 54 (1082 MD) postbus 2720 (1000 CS) Amsterdam, tel. 020-5517555, fax 020-6267949, e-mail marloes.diepenbach@bakernet.com

Dijkstra, mw. mr. B.E., K.R. Poststraat 91 (8441 EN) postbus 612 (8440 AP) Heerenveen, tel. 0513-655555, fax 0513-655550, e-mail dijkstra@gbv-law.nl

Engels, mw. mr. I.C., Van Vollenhovenstraat 23 (3016 BG) postbus 23250 (3001 KG) Rotterdam, tel. 010-2759911, fax 010-2759910

Futselaar, mw. mr. M.E., Essenlaan 4 (3062 NM) postbus 4124 (3006 AC) Rotterdam, tel. 010-2140400, fax 010-2140211, e-mail futselaar@dejongeadvocaten.nl

Geffroy, mr. C., Van Harensdijk 8 (8442 CD) postbus 225 (8440 AE) Heerenveen, tel. 0513-433433, fax 0513-433421, e-mail heerenveen@dommerholt.nl

Glermer van Aalst, mw. mr. E.D., Boompjes 40 (3011 XB) postbus 546 (3000 AM) Rotterdam, tel. 010-4005100, fax 010-4005111, e-mail mail@kneppelhout.nl

Halfers, mr. H.G.A.M., 's-Gravendijkwal 37 (3021 EC) Rotterdam, tel. 010-4328887, fax 010-4327608, e-mail info@nasrullah-advocaten.nl

Hanegraaf, mw. mr. R.A.L., Boompjes 40 (3011 XB) postbus 546 (3000 AM) Rotterdam, tel. 010-4005100, fax 010-4005111, e-mail ral.hanegraaf@kneppelhout.nl

Hartog, mr. B.J. den, Statenweg 200 (3033 JA) postbus 27561 (3003 MB) Rotterdam, tel. 010-4432144, fax 010-4668375, e-mail bdenhartog@rechtshulproterdam.nl

Hoppers, mw. mr. S.J.M.P., Leunseweg 60 (5802 CH) postbus 260 (5800 AG) Venray, tel. 0478-521070, fax 0478-521071, e-mail s.hoppers@julicher.meijer.nl

Jaarsveld, mr. P.Th. van, Lorentzpark 3 (9351 VI) Leek, tel. 0594-587222, fax 0594-587223

Janus-Maaskant, mw. mr. M.C., Van Nagellstraat 4 (8011 EB) postbus 40048 (8004 DA) Zwolle, tel. 038-4600111, fax 038-4600303, e-mail m.c.janus@awtw.nl

Jong, mw. mr. J.M. de, Bloemendalstraat 18 (8011 PJ) postbus 1278 (8001 BG) Zwolle, tel. 038-4255999, fax 038-4255975, e-mail zwolle@bolwerkadvocaten.nl

Kandemir, mr. S., Singel 125 (3311 PC) postbus 1185 (3300 BD) Dordrecht, tel. 078-6395559, fax 078-6311113, e-mail info@vhpa.nl

Kessel, mr. D. van, Weena 666 (3012 CN) postbus 190 (3000 AD) Rotterdam, tel. 010-4042111, fax 010-4042333, e-mail netherlands@simmons-simmons.com

Keijzers, mr. P., Droogbak 1-a (1013 GE) postbus 251 (1000 AG) Amsterdam, tel. 020-7119000, fax 020-7119999, e-mail patrick.keijzers@cliffordchance.com

Kloui, mw. mr. C.C., Weena 666 (3012 CN) postbus 190 (3000 AD) Rotterdam, tel. 010-4042111, fax 010-4042333, e-mail chiara.kloui@simmons-simmons.com

Koppen, mr. G.W.L.A.M., Duivelsbruglaan 22 (4835 JE) Breda, tel. 076-5601953, fax 076-5602735

Kramer, mw. mr. D.L.M. van der, Boompjes 554 (3011 XZ) postbus 664 (3000 AR) Rotterdam, tel. 010-2010070, fax 010-4124772, e-mail vanderkramer@sdslaw.nl

Kranenburg, mr. A.P., Piet Heinkade 55 (1019 GM) postbus 2911 (1000 CX) Amsterdam, tel. 020-3016633, fax 020-3016622

Kuiper, mw. mr. R.A., Paterswoldseweg 802 (9728 BM) postbus 1100 (9701 BC) Groningen, tel. 050-5214333, fax 050-5214384, e-mail kuiper@plasbossinade.nl

Laak, mw. mr. T.C.A. van de, Willem II Straat 29-a (5038 BA) postbus 246 (5000 AE) Tilburg, tel. 013-5420400, fax 013-5430408, e-mail linssen@linssen-advocaten.nl

Langerwerf-Korff, mw. mr. E.M.L., Weena 690 (3012 CN) postbus 2888 (3000 CW) Rotterdam, tel. 010-2246224, fax 010-4125839, e-mail info@loyensloeff.com

Leenhouts, mr. M.J., Wilhelminaplein 16 (3072 DE) postbus 50535 (3007 JA) Rotterdam, tel. 010-4100055, fax 010-4815172, e-mail info@herikverhulst.nl

Mangal, mw. mr. S., Bakkenzuigerstraat 14 (1333 HA) Almere, tel. 036-5490836, fax 036-5490829

Mantel, mw. mr. V.N., Weena 690 (3012 CN) postbus 2888 (3000 CW) Rotterdam, tel. 010-2246106, fax 010-4125839, e-mail violet.mantel@loyensloeff.com

Molendijk, mw. mr. M., Weena 614 (3012 CN) postbus 293 (3000 AG) Rotterdam, tel. 010-2012939, fax 010-2012949, e-mail r@borsboomhamm.nl

Netters, mw. mr. A.F.B., Munsterstraat 2N (7418 EV) postbus 2016 (7420 AA) Deventer, tel. 0570-630857, fax 0570-630174, e-mail vanoverbeekdemeyer@balienet.nl

Onderwater, mr. N.Ph., Weena 355 (3013 AL) postbus 1507 (3000 BM) Rotterdam, tel. 010-2172614, fax 010-2172705, e-mail c.onderwater@houthoff.com

Oorburg, mw. mr. F.E., Veerkade 17 (3016 CJ) Rotterdam, tel. 010-2418900, fax 010-2418925, e-mail oorburg@schippernoordam.com

Overloop, mr. K. van, Van de Spiegelstraat 12 (4461 LL) postbus 130 (4460 AC) Goes, tel. 0113-211640, fax 0113-232559

Peer, mr. P.W.C.J. van, Brugstraat 73-75 (4701 LD) postbus 160 (4700 AD) Roosendaal, tel. 0165-551478, fax 0165-545340, e-mail info@weinansenvijnkampadvocaten.nl

Platteeuw, mw. mr. V., Landdrostreef 100 (1314 SK) postbus 10080 (1301 AB) Almere, tel. 036-5488000, fax 036-5488008, e-mail legal@willem-advocaten.nl

Prins, mw. mr. J.C., Weena 750 (3014 DA) postbus 1110 (3000 BC) Rotterdam, tel. 010-2240000, fax 010-4148444, e-mail janneke.prins@nautadutilh.com

Reznitchenko, mr. A.I., Boompjes 40 (3011 XB) postbus 546 (3000 AM) Rotterdam, tel. 010-4005100, fax 010-4005111, e-mail mail@kneppelhout.nl

Rietberg, mr. D., Hereweg 93 (9721 AA) postbus 1105 (9701 BC) Groningen, tel. 050-5997980, fax 050-5997944, e-mail d.rietberg@triplaw.nl

Ruiter, mw. mr. M.H. de, Schouwburgplein 30-34 (3012 CL) postbus 1488 (3000 BL) Rotterdam, tel. 010-4444387, fax 010-4125050, e-mail ruiter@stadermannluiten.nl

Sanli, mw. mr. A., Weena 690 (3012 CN) postbus 2888 (3000 CW) Rotterdam, tel. 010-2246670, fax 010-4125839, e-mail a.sanli@loyensloeff.com

Saris, mw. mr. V.M.A., Grindweg 10 (3055 VA) postbus 34060 (3005 GB) Rotterdam, tel. 010-2188088, fax 010-4180707, e-mail info@randwijck.nl

Spronken, mr. J.G.M., Schepenlaan 6 (6002 EE) postbus 224 (6000 AE) Weert, tel. 0495-433477, fax 0495-433231

Sterk, mw. mr. A.M., Weena 690 (3012 CN) postbus 2888 (3000 CW) Rotterdam, tel. 010-2246719, fax 010-4120964, e-mail annelies.sterk@loyensloeff.com

Theunessen, mw. mr. M., Ungerplein 2 (3033 BR) postbus 477 (3000 AL) Rotterdam, tel. 010-2418282, fax 010-2418283, e-mail info@vanmeurs-advocaten.nl

Troeijen, mw. mr. K.H.A., Catharinastraat 16 (4811 XH) postbus 1130 (4801 BC) Breda, tel. 076-5441111, fax 076-5310510, e-mail kha.troeijen@steinadvocaten.com

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl

Verbaas, mr. F.W., Luttik
Oudorp 80 (1811 MZ) postbus 386
(1800 AJ) Alkmaar, tel. 072-
5154620, fax 072-5153884

Verhoeff, mr. T.J.M., Boompjes
40 (3011 XB) postbus 546 (3000
AM) Rotterdam, tel. 010-
4005100, fax 010-4005111, e-mail
mail@kneppelhout.nl

Vries, mr. F.B.P.D. de, Veerhaven
17 (3016 CJ) postbus 23509 (3001
KM) Rotterdam, tel. 010-2418900,
fax 010-2418915, e-mail info@
schippernoordam.com

Vries, mw. mr. M.F. de,
Rondweg West 29 (9101 BE)
postbus 130 (9100 AC) Dokkum,
tel. 0519-296969, fax 0519-
296906, e-mail dokkum@
kooiadvocaten.nl

Vries, mr. M.H. de, Van
Spilbergenstraat 28-II (1057 RH)
Amsterdam

Vries-Meijer, mw. mr. M.A.M.
de, Comeniusstraat 10-a (1817 MS)
postbus 75 (1800 AB) Alkmaar,
tel. 072-5127117, fax 072-5126957,
e-mail info@knuwer.nl

Waart, mr. E.A. de, Rivium
Promenade 190 (2909 LM) Capelle
a/d IJssel, postbus 23161 (3001 KD)
Rotterdam, tel. 010-2771610, fax
010-4366913, e-mail rotterdam.
advocaten@pellicaan.nl

Woudstra, mw. mr. M.G.,
Bijster 1 (4817 HX) postbus
4714 (4803 ES) Breda, tel. 076-
5256562, fax 076-5256533, e-mail
mwoudsta@akd.nl

Witteveen, mw. mr. B.S.,
Beatrixpark 22 (7101 BN)
Winterswijk

Praktijk neergelegd

Andrea, mw. mr. A. Amsterdam
01-02-2007

Clardij, mw. mr. Sh. Leiden
06-02-2007

Driessen, mw. mr. E.
Amsterdam 05-02-2007

Driessen, mr. J.H.A. Den Haag
01-02-2007

Heuvel, mw. mr. C.Th.I.M. van
den Amsterdam 01-02-2007

Keijzers, mw. mr. C.A.L. Tilburg
01-02-2007

Kleef, mw. mr. L. van
Amsterdam 01-02-2007

Leliveld, mw. mr. C.M.
Zoetermeer 31-01-2007

Noordhoek, mr. P.M.
Eindhoven 08-02-2007

Opwijrda, mw. mr. M.R.H.
Amsterdam 07-02-2007

Schram, mr. P. Drachten 06-
02-2007

Schramm, mw. mr. K.M.
Roermond 07-02-2007

Thomas, mw. mr. E.A.
Amsterdam 01-02-2007

Kantoorver- plaatsing

Beelen, mw. mr. ing. M. van
(Leeuwarden): Baarnsche Dijk
14 (3741 LS) postbus 76 (3740 AB)
Baarn, tel. 035-5482836, fax
035-5482827, e-mail m.van.
beelen@vanwijnen.nl

Berkum, mr. H.P. van
(Rotterdam): Parkstraat 31 (2514
JD) postbus 30311 (2500 GH) Den
Haag, tel. 070-3538909, fax
070-3538811, e-mail harm.van.
berkum@twobirds.com

Bertens, mr. T.: Velperweg 28
(6824 BJ) postbus 1052 (6801 BB)
Arnhem, tel. 026-4455208, fax
026-4423977, e-mail tbertens@
hbv-advocaten.nl

Biggelaar, mw. mr. J.P.A.J.C.
van den: Bijsterveldenlaan
167 (5045 ZS) Tilburg, tel. 013-
5780218, fax 013-5780298

Bonnier, mr. C.J.P.H.M.
(Waalre): Statumsedijk 54
(5611 NE) postbus 213 (5600 AE)
Eindhoven, tel. 040-2131714,
fax 040-2131715, e-mail
chrisbonnier@sbadv.nl

Boots, mw. mr. M.J.
(Maarssen): Sophialaan 1 (8911
AE) postbus 851 (8901 BR)
Leeuwarden, tel. 058-2121075,
fax 058-2126449, e-mail
leeuwarden@dehaaninfo.nl

Bosch, mr. A.F.M. van den:
Neptunusstraat 41-63 (2132 JA)
Hoofddorp, postbus 13000 (1100
KG) Amsterdam Zuidoost, tel.
020-5008634, fax 020-5007985,
e-mail ton.van.den.bosch@
tnt.com

Bouma, mr. Th.V.E.:
Wisselwerking 32 (1112 XP)
Diemen, postbus 23225 (1100 DS)
Amsterdam Zuidoost, tel. 020-
6600789, fax 020-6600688

Breukelen, mr. J.J.A.P. van:
Heiman Dullaertplein 3 (3024
CA) postbus 63047 (3002 JA)
Rotterdam, tel. 010-4252549,
fax 010-4769915, e-mail info@
kantoorvanbreukelen.nl

Broeders, mr. M.A.:
Koningslaan 35 (1075 AB) postbus
75548 (1070 AM) Amsterdam, tel.
020-3058888, fax 020-3058889

Brugge, mw. mr. A.A.S. van der
(Amsterdam): Admiraliteitskade
50 (3063 ED) postbus 4302
(3006 AH) Rotterdam, tel. 010-
2725300, fax 010-2725400, e-mail
avanderbrugge@akd.nl

Brüll, mr. M. (Maastricht):
Vlamoverweg 10 (5708 JV)
Helmond, tel. 0492-504321,
fax 0492-504327, e-mail info@
nuncadvocaten.nl

Burger, mw. mr. P.H.:
Maliebaan 70 (3581 CV) postbus
14145 (3508 SE) Utrecht, tel. 030-
2307930, fax 030-2307939, e-mail
p.burger@burgersiegers.nl

Caris, mr. R.J.A.F.: Rechtstraat
89 (6221 EH) Maastricht, tel. 043-
3506140, fax 043-3506141, e-mail
info@cariskohlen.nl

Dubbeldam, mr. E.J. (Beek/
Ib): Wilhelminastraat 21 (6131 KL)
postbus 525 (6130 AM) Sittard, tel.
046-4205660, fax 046-4521166,
e-mail dubbeldam@kamps-
advocaten.nl

Dijk, mr. T.B. van:
Admiraliteitskade 50 (3063
ED) postbus 4302 (3006 AH)
Rotterdam, tel. 010-2725300, fax
010-2725400, e-mail tvandijk@
akd.nl

Elfrink, mw. mr. E.M.:
Oldenzaalsestraat 139 (7557
GJ) postbus 829 (7550 AV)
Hengelo/OV, tel. 074-2591366,
fax 074-2591147, e-mail elfrink@
zweermanelfrinkadvocaten.nl

Eskes, mr. B. (Beilen):
Wagenmakerbaan 41 (1315
BC) postbus 10017 (1301 AA)
Almere, tel. 036-5481361, fax
036-5481370, e-mail almere@
bolwerkadvocaten.nl

Faber, mr. S. (Haarlem):
Schoutstraat 59 (1315 EW)
postbus 10270 (1301 AG) Almere,
tel. 036-5482400, fax 036-
5482406, e-mail info@almere.
woudegraaf.nl

Galen, mr. F.P. van: Vondellaan
51 (2332 AA) postbus 1144 (2302
BC) Leiden, tel. 071-5358000, fax
071-5358121, e-mail vangalen@
tklaw.nl

Gilst, mr. L. van (Utrecht):
Stadsring 189 (3817 BA) postbus
765 (3800 AT) Amersfoort, tel.
033-4613048, fax 033-4617240,
e-mail l.vangilst@letselschade-
advocaten.nl

Gratama, mr. S.D.W.:
Keizersgracht 268 (1016 EV)
Amsterdam, tel. 020-5216699, fax
020-5216690, e-mail gratama@
certalegal.nl

Grouls, mw. mr. C.A.M.
(Eindhoven): Statenlaan 55 (5223
LA) postbus 1714 (5200 BT) Den
Bosch, tel. 073-6927749, fax
073-6927791, e-mail c.grouls@
banning.nl

Gruijters, mr. D.: Vondellaan
51 (2332 AA) postbus 1144 (2302
BC) Leiden, tel. 071-5358000, fax
071-5358121, e-mail gruijters@
tklaw.nl

Haan, mr. A.Th. de
(Zwijndrecht): Cortgene 121
(2951 EC) postbus 106 (2950 AC)
Alblasserdam, tel. 078-6992518,
fax 078-6992524

Haan, mr. T. de (Alkmaar):
Vosselmanstraat 260 (7311
CL) postbus 10100 (7301 GC)
Apeldoorn, tel. 055-5271271,
fax 055-5223111, e-mail info@
nysingh.nl

Haneveer, mw. mr. J.A.F.: De
Lairessestraat 137-141 (1075 HJ)
Amsterdam, tel. 020-3050120, fax
020-3050129

Harmelen, mr. S.D. van:
Weena 690 (3012 CN) postbus
2888 (3000 CW) Rotterdam, tel.
010-2246224, fax 010-4125839,
e-mail sander.van.harmelen@
loyensloeff.com

Hemelaar, mr. J.: Korte Mare
14 (2312 NN) postbus 304 (2300
AH) Leiden, tel. 071-5280025

Hoezen, mw. mr. P.W.E.:
Haaksbergerstraat 120-b (7513
EA) postbus 34 (7500 AA)
Enschede, tel. 053-4315577, fax
053-4314994, e-mail hoezen@
kalkadvocatenkantoor.nl

Hondel, mr. H.J.X. van den:
Overtoom 435-III (1054 KE)
Amsterdam

Jansen, mr. M.: Amstel 182-bg
(1017 AG) Amsterdam, tel. 020-
6209727

Kaaij, mr. G.: Ossepek 11
(8911 LE) postbus 324 (8901 BC)
Leeuwarden, tel. 058-2442500,
fax 058-2169696, e-mail info@
ankerenanker.nl

Kaaij, mw. mr. M. (Breda):
Admiraliteitskade 50 (3063
ED) postbus 4302 (3006 AH)
Rotterdam, tel. 010-2725459,
fax 010-2725400, e-mail
mkaaij@akd.nl

Kaddouri, mw. mr. A.
(Eindhoven): K.P. van der
Mandelelaan 40 (3062 MB)
Rotterdam, tel. 010-2424880,
fax 010-2424850, e-mail aziza.
kaddouri@dvan.nl

Kanen, mr. B.C.L.: Gustav
Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus
75510 (1070 AM) Amsterdam, tel.
020-7953953, fax 020-7953900,
e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Kerkhof, mw. Mr. R.M. (Den
Bosch): Margrietstraat 13 (5401 CH)
postbus 18 (5400 AA) Uden, tel.
0413-339033, fax 0413-339066

Killestijn, mw. mr. W.E.:
Leidsegracht 10 (1016 CK) postbus
10180 (1001 ED) Amsterdam, tel.
020-5305200, fax 020-5305299,
e-mail info@steklaw.com

Koesveld, mw. mr. J. van,
Westermarkt 2-a (1016 DK)
Amsterdam

Köhlen, mw. mr. J.H.J.:
Rechtstraat 89 (6221 EH)
Maastricht, tel. 043-3506140,
fax 043-3506141, e-mail info@
cariskohlen.nl

Laar, mr. R. van de (Heerlen):
Kaalheidersteenweg 272 (6467
AH) Kerkrade, tel. 045-5410730,
fax 045-5411539, e-mail
advocaatvandelaaar@hetnet.nl

Lamers-Litjens, mw. mr.
E.J.W.T. (Eindhoven): Dijksestraat
15 (5701 AH) Helmond, tel.
06-53740790, fax 0499-425158,
e-mail mr.lamerslitjens@
hotmail.com

Langen, mr. A.C. van
(Rotterdam): Baronielaan 135-a
(4818 PD) Breda, e-mail avl@
justionadvocaten.nl

Leusink, mw. mr. I.T.:
Keizersgracht 114 (1015 CV)
Amsterdam, tel. 020-4222287,
e-mail lenet.leusink@lexecon.nl

Limburg, mr. R.W.: De Laïressestraat 39 (1071 NS) postbus 53207 (1007 RE) Amsterdam, tel. 020-6751988, fax 020-6760552, e-mail ronald.limburg@quicknet.nl

Mensink, mr. K.C.: Scheveningseweg 52 (2517 KW) postbus 85563 (2508 CG) Den Haag, tel. 070-3615048, fax 070-3615400, e-mail c.mensink@gmw.nl

Mielen, mw. mr. E.E. (Den Haag): Schouwweg 81-1 (2243 BL) Wassenaar, tel. 070-3469226, fax 070-5177778, e-mail mielen@wladvocaten.nl

Mosterd, mr. J.P. (Leiden): Koninginnegracht 27 (2514 AB) Den Haag, tel. 070-3560422, fax 070-3638191, e-mail mosterd@solonlegal.nl

Mulder, mr. T.A. (Hilversum): High Tech Campus 60 (5656 AG) Eindhoven, tel. 040-2723792, fax 040-2724005, e-mail tom.mulder@nxp.com

Nooijer, mr. I.W.A. de: De Laïressestraat 111-115 (1075 HH) Amsterdam, tel. 020-3053200, fax 020-3053201, e-mail info@brinkhof.com

Oude Luttikhuis, mw. mr. M.E.A.T. (Waalwijk): Statenlaan 55 (5223 LA) postbus 1714 (5200 BT) Den Bosch, tel. 073-6927774, fax 073-6927770, e-mail m.oudeluttikhuis@banning.nl

Schoor, mr. M. (Eindhoven): Kerkhofstraat 21 (5554 HG) postbus 32 (5550 AA) Valkenswaard, tel. 040-2089245, fax 040-2089246, e-mail mail@advocatenkantoorchoor.nl

Schriek, mr. J.L. van der (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771771, fax 020-5771775, e-mail jeroen.vanderschriek@debrauw.com

Schurink, mr. R.H.V. (Weesp): Huizermaatweg 364 (1276 LK) postbus 1214 (1270 BE) Huizen, tel. 035-5392211, fax 035-5392212, e-mail info@schurink-advocaten.eu

Schijven-Bours, mw. mr. E.H. (Arnhem): Vosselmanstraat 260 (7311 CL) postbus 10100 (7301 GC) Apeldoorn, tel. 055-5271271, fax 055-5223111, e-mail info@nysingh.nl

Siegers, mw. mr. B.J.L. (De Bilt): Maliebaan 70 (3581 CV) postbus 14145 (3508 SE) Utrecht, tel. 030-2307930, fax 030-2307939, e-mail d.siegers@burgersiegers.nl

Speelman, mr. B.J. (Amsterdam): Watermanweg 64 (3067 GG) Rotterdam

Spijker, mw. mr. F. (Leiden): Gustav Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus 75510 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-7953953, fax 020-7953900, e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Stekelenburg, mr. J.T. (Zutphen): Keppelseweg 13 (7001 CE) postbus 348 (7000 AH) Doetinchem, tel. 0314-372311, fax 0314-332147, e-mail stekelenburg@jpr.nl

Timmermans, mr. D.J.G.: Vondellaan 51 (2332 AA) postbus 1144 (2302 BC) Leiden, tel. 071-5358000, fax 071-5358121, e-mail timmermans@tklaw.nl

Vegter, mw. mr. M.S.A.: Zuivelplein 7 (1097 XD) postbus 94533 (1090 GM) Amsterdam, tel. 020-6639895, fax 020-6633850, e-mail vegter@boschruiter.nl

Vos, mw. mr. F. (Waalre): Vleutenseweg 386 (3532 HW) postbus 8234 (3503 RE) Utrecht, tel. 030-2982460, fax 030-2982461, e-mail femke.vos@ventouxlaw.com

Weegh, mw. mr. T.J.E. op de (Almere): Kennemerstraatweg 25-27 (1814 GB) postbus 303 (1800 AH) Alkmaar, tel. 072-5118574, fax 072-5128051, e-mail balie@leesbergadvocaten.nl

Weerden, mr. J. van (Delft): Buitenhof 24 (2513 AG) Den Haag, tel. 070-3641733, fax 070-3641771, e-mail info@buitenhof.com

Wester, mr. H.M.: Herculesplein 213 (3584 AA) postbus 85299 (3508 AG) Utrecht, tel. 030-2523520, fax 030-2512741, e-mail info@atmadvocaten.nl

Winters, mr. C.H.B.: Zijpendaalseweg 63 (6814 CE) Arnhem, tel. 026-4420708, e-mail c.winters@planet.nl

Wisman, mw. mr. N.M.: Juliana van Stolberglaan 84 (1412 BJ) Naarden, tel. 035-8889206, e-mail nynke.wisman@wismanlegal.nl

Wijn, mr. R. (Dordrecht): Blaak 28 (3011 TA) postbus 711 (3000 AS) Rotterdam, tel. 010-4406440, fax 010-4364400, e-mail info@plp.nl

Wijngaarden, mr. M.A.A. van: Parkstraat 31 (2514 JD) postbus 30311 (2500 GH) Den Haag, tel. 070-3538800, fax 070-3538811, e-mail info@twobirds.com

Zweerman-Oude Breuil, mw. mr. A.S.M.: Oldenzaalsestraat 139 (7557 GJ) postbus 829 (7550 AV) Hengelo/OV, tel. 074-2591366, fax 074-2591147, e-mail zweerman@zweermanelfrinkadvocaten.nl

Zwiers, mr. T.J.H. (Enschede): Enschedesestraat 60 (7551 EN) postbus 171 (7550 AD) Hengelo/ov, tel. 074-2421832, fax 074-2915775, e-mail advocaten@hngv.nl

Nieuw kantoor/ Associatie

Burger Siegers Advocaten Arbeidsrecht (mrs. P.H. Burger en B.J.L. Siegers) Maliebaan 70 (3581 CV) postbus 14145 (3508 SE) Utrecht, tel. 030-2307930, fax 030-2307939

Caris & Köhlen Advocaten (mrs. R.J.A.F. Caris en J.H.J. Köhlen) Rechtstraat 89 (6221 EH) Maastricht, tel. 043-3506140, fax 043-3506141, e-mail info@cariskohlen.nl

Zweerman Elfrink Advocaten (mrs. A.S.M. Zweerman-Oude Breuil en E.M. Elfrink) Oldenzaalsestraat 139 (7557 GJ) postbus 829 (7550 AV) Hengelo/OV, tel. 074-2591366, fax 074-2591147, e-mail info@zweermanelfrinkadvocaten.nl

Bezoekadres/ postbus/tel./ fax/e-mail

HRM Advocaten te Eindhoven: Bogert 1/Florijn (5612 LX) Eindhoven, tel. 040-2391333

Westhoff Advocaten te Amsterdam: Roemer Visscherstraat 39 (1054 EV) Amsterdam, postbus is opgeheven

Rectificatie

In het vademecum 2007 is abusievelijk vermeld op bladzijde 808 **Slikke-Muller, T.A.H.C. van der**. De juiste tenaamstelling moet zijn: **Muller-van der Slikke, mw. T.A.H.C.**

In *Advocatenblad* nummer 2 (2007) is abusievelijk vermeld onder het kopje 'Nieuw kantoor/Associatie' dat kantoor **Taekema Harlequin Advocaten** is gevestigd op het adres Prins Mauritsstraat 94. Het juiste adres moet zijn: **Prins Mauritslaan 94**.

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het Advocatenblad zijn gepubliceerd zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. loorbach, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. H.J. de Groot.

Ontstaan van een advocaat-cliënt-verhouding

Raad van Discipline 's Hertogenbosch,
28 november 2005
(mrs. Houterman, Van Boxsel, Henselmans,
Luchtman en Theunissen)

Zodra een advocaat een opdracht van een rechtsbijstandverzekeraar in behandeling neemt, ontstaat een advocaat-cliënt verhouding tussen die advocaat en de verzekerde, waarop het tuchtrecht ten volle van toepassing is, ook wanneer het gaat om een second opinion. Van een advocaat mag verwacht worden vlak voor het verstrijken van een fatale termijn die maatregelen te nemen waardoor de door de cliënt gewenste juridische mogelijkheden behouden blijven. De tuchtrechter toetst een door een advocaat uitgebracht advies marginaal. De tuchtrechter is niet bevoegd te oordelen over een vordering tot schadevergoeding.

- Advocatenwet artikel 46 (1. De zorg voor de cliënt; 1.2 Vereiste communicatie met de cliënt; 1.4 Kwaliteit van dienstverlening; 1.4.1 Termijnen)
- Gedragsregels 4, 8 en 35 lid 1

Feiten

Door een rechtsbijstandassuradeur is aan klager rechtshulp verleend in een ontslagprocedure voor het CWI. Ondanks het namens klager gevoerde verweer is de ontslagvergunning verleend en is klager ontslagen. Het verzoek van klager om namens hem een kennelijk onredelijk ontslagprocedure op te star-

ten is door de rechtsbijstandassuradeur afgewezen. Op grond van de geschillenregeling werd aan advocatenkantoor Z. een second opinion verzocht. Het advies diende betrekking te hebben op de af of niet haalbaarheid van een procedure ter zake van kennelijk onredelijk ontslag. Ten gevolge van een interne communicatiestoornis bij de rechtsbijstandassuradeur is het verzoek zowel bij mr. X als mr. Y, beiden werkzaam op kantoor Z., terechtgekomen. Door de rechtsbijstandassuradeur werden 2 brieven d.d. 28 april 2004 met het verzoek een second opinion uit te brengen aan het kantoor van mrs. X en Y gezonden, waarbij bij de ene brief gegevens met betrekking tot klager werden gevoegd, doch niet de onderliggende stukken en bij de andere brief de relevante stukken maar niet voormelde gegevens. Mr. X heeft vervolgens op basis van de aan hem toegezonden stukken op 6 mei 2004 een second opinion gegeven. Mr. Y heeft op 29 april en 4 mei 2004 telefonisch en op 13 mei 2004 per fax verzocht om toezending van de onderliggende stukken. Op 14 mei 2004 ontving klager een afschrift van het schrijven van mr. Y van 13 mei 2004 van de rechtsbijstandassuradeur alsmede een brief van de rechtsbijstandassuradeur waarin hem werd medegedeeld dat definitief besloten was om op basis van het advies van mr. X geen kennelijk onredelijke ontslagprocedure op te starten. Klager heeft mr. Y op 14 mei 2004 telefonisch op de hoogte gesteld. Op 17 mei 2004 heeft de secretaresse van mr. Y contact opgenomen met de rechtsbijstandassuradeur met het verzoek hem nader te informeren over de gang van zaken. Tijdens dit telefoongesprek is medegedeeld dat door een misverstand aan de zijde van de rechtsbijstandassuradeur tweemaal een verzoek tot behandeling aan het kantoor van mrs. X en Y was verzonden en dat door mr. X op basis van de stukken die hij had ontvangen reeds een second opinion was uitgebracht. De rechtsbijstandassuradeur heeft mr. Y verzocht klager alsnog op korte termijn voor een gesprek uit te nodigen en aan de hand van de gegevens van deze bespreking en

het reeds aan mr. X toegezonden dossier een second opinion uit te brengen. De bedoeling was om te onderzoeken of er een redelijke kans van slagen was om op grond van kennelijk onredelijk ontslag een schadevergoeding te vorderen van de voormalige werkgever. Tevens werd door de rechtsbijstandassuradeur nadrukkelijk opgemerkt dat er een wettelijke termijn liep en dat tot uiterlijk 1 juni 2004 vanwege kennelijk onredelijk ontslag geageerd kon worden tegen het gegeven ontslag. De rechtsbijstandassuradeur verzocht mr. Y deze termijn tijdig te stuiten. Op 24 mei 2004 heeft een bespreking tussen klager en mr. Y plaatsgevonden. Klager heeft tijdens dit gesprek te kennen gegeven dat hij in ieder geval een kennelijk onredelijke ontslagprocedure wenste te starten, ook indien mr. Y ter zake negatief zou adviseren. Klager verzocht mr. Y hem ook in geval van een negatief advies te willen helpen. Mr. Y heeft aangegeven in dat geval klager een model dagvaarding te kunnen geven. Mr. Y heeft op 25 mei 2004 zijn advies rechtstreeks aan klager toegezonden. Klager heeft per mail d.d. 25 en 26 mei 2004 gereageerd het niet eens te zijn met het advies en toch een kennelijk onredelijke ontslagprocedure te willen starten met het verzoek aan mr. Y hem daarbij te willen helpen. Op 27 mei 2004 heeft mr. Y per mail aan klager bericht volledig achter zijn advies te staan en dat hij klager derhalve niet kon bijstaan. Mr. Y heeft daarbij een model dagvaarding gevoegd.

Inhoud van de klacht tegen mr. X: zonder klager eerst te horen heeft mr. X een second opinion gegeven. Het advies is niet zorgvuldig tot stand gekomen en bevat geen juiste analyse van de feiten.

Inhoud van de klacht tegen mr. Y: mr. Y heeft de zaak te passief behandeld en mede daarom een fout advies gegeven en voorts heeft mr. Y klager vlak voor het verstrijken van de termijn in de steek gelaten en nagelaten de termijn te stuiten.

Inhoud van de klacht tegen mrs. X en Y: klager heeft door hun optreden schade geleden, welke schade door hen vergoed dient te worden. Klager verzoekt de raad uit te spreken

dat mrs. X en Y jegens hem niet die zorgvuldigheid hebben betracht die een behoorlijke rechtshulpverlening betaamt.

Mr. X stelt dat hij in opdracht en voor rekening van de rechtsbijstand-assuradeur een second opinion heeft uitgebracht op grond van de bestaande geschillenregeling. Hij kon zijn advies uitbrengen op grond van het dossier. Het was niet nodig klager hierover nader te horen. De inhoud van het advies kan niet beschouwd worden als een tekortschieten ten opzichte van klager.

Mr. Y stelt dat ten gevolge van communicatieproblemen pas later met klager gesproken te hebben dan de bedoeling was. Mr. Y heeft zijn advies naar beste weten en kunnen gegeven en rekening gehouden met hetgeen hij van klager had gehoord en datgene wat hij in de stukken had gelezen. Omdat klager aangaf in ieder geval een procedure te willen starten heeft mr. Y hem een model dagvaarding gegeven zoals verzocht.

Overwegingen van de raad

De raad stelt voorop dat het kantoor van mrs. X en Y er, zoals gesteld ter zitting, ten onrechte van uitgaat dat alleen de rechtsbijstandverzekeraar in geval van een opdracht tot het geven van een second opinion als cliënt van het kantoor dient te worden aangemerkt. Zodra een advocaat een opdracht van een rechtsbijstandverzekeraar in behandeling neemt ontstaat een advocaat-cliëntverhouding tussen die advocaat en de verzekerde, waarop het tuchtrecht ten volle van toepassing is. In het licht van dit uitgangspunt zal de raad de klacht beoordelen.

Mr. X heeft nagelaten direct nadat hij de zaak in behandeling heeft genomen, klager hiervan op de hoogte te stellen en heeft klager evenmin uit eigen beweging uitgenodigd voor een gesprek. Deze handelwijze is kennelijk gebaseerd op het door mr. X ten onrechte ingenomen uitgangspunt dat alleen de verzekeraar als cliënt dient te worden beschouwd en niet de verzekerde. Tijdens de zitting is namens mr. X naar voren gebracht dat uitgangspunt bij zijn kantoor is dat een verzekerde alleen voor een gesprek wordt uitgenodigd indien dit uitdrukkelijk in de opdracht van de verzekeraar

wordt vermeld, bij gebreke waarvan het aan de advocaat zelf is om te beoordelen of een gesprek ter beoordeling van de zaak nodig is. De raad acht deze stellingname onjuist. Zoals hiervoor gesteld dient ook de verzekerde zodra een zaak in behandeling wordt genomen als cliënt te worden aangemerkt en als zodanig te worden behandeld. Alvorens tot advisering te kunnen overgaan dient een advocaat altijd de verzekerde ervan op de hoogte te stellen dat hij de zaak in behandeling heeft genomen en deze de gelegenheid te bieden dit standpunt nader toe te lichten. Mr. X heeft naar het oordeel van de raad niet zorgvuldig gehandeld door klager niet op de hoogte te stellen en een second opinion te geven, zonder klager vooraf te hebben gehoord.

Dit onderdeel van de klacht is gegrond.

Voor zover het onderdeel van de klacht tegen mr. Y betrekking heeft op de kwaliteit van het door hem gegeven advies overweegt de raad dat de toetsing aan de norm van artikel 46 van de Advocatenwet meebrengt dat de tuchtrechter uitsluitend onderzoekt of de advocaat heeft gehandeld heeft in strijd met de zorg die hij als advocaat behoort te betrachten tegenover degene wiens belangen hij behartigt. Dit houdt in dat de tuchtrechter een door een advocaat uitgebracht advies inhoudelijk kan beoordelen, met dien verstande dat het daarbij gaat om een marginale toetsing. Niet beoordeeld wordt of het door de advocaat gegeven advies juist was maar of hij in redelijkheid tot dit advies heeft kunnen komen en er geen sprake is van een kennelijk onjuist advies. Daarvan is niet gebleken. Evenmin is de raad gebleken dat mr. X de zaak te passief zou hebben behandeld. Door een ongelukkige samenloop van omstandigheden, die mr. Y niet valt te verwijten, heeft het enkele weken geduurd alvorens mr. Y over het dossier kon beschikken. Daarna heeft hij de zaak met voldoende voortvarendheid behandeld en zijn advies tijdig gegeven. Dit onderdeel van de klacht is ongegrond.

Naast het verzoek om second opinion heeft de rechtsbijstandassuradeur mr. Y ook opdracht gegeven tot het stuiten

van de wettelijke verjaringstermijn. Klager heeft mr. Y vanaf het begin duidelijk gemaakt dat hij hoe dan ook een procedure wenste te starten. Mr. Y had in ieder geval direct de termijn dienen te stuiten. Mr. Y is er ten onrechte van uitgegaan dat die termijn alleen door het uitbrengen van een dagvaarding kon worden gestuit, hetgeen hij op grond van zijn advies niet wenselijk achtte. Stuiting van de termijn is immers ook mogelijk door het schrijven van een brief naar de wederpartij. Mr. Y heeft jegens klager niet de zorgvuldigheid betracht die van een advocaat verwacht mag worden, door vlak voor het verstrijken van een fatale termijn niet die maatregelen te nemen waardoor de door klager gewenste juridische mogelijkheden behouden bleven. Mr. Y had in ieder geval de termijn dienen te stuiten door een brief naar de voormalige werkgever van klager te sturen. De raad acht dit onderdeel van de klacht gegrond.

Klager claimt van mrs. X en Y een schadevergoeding. De tuchtrechter is niet bevoegd te oordelen over een vordering tot schadevergoeding. Dit behoort uitsluitend tot de competentie van de civiele rechter. Dit onderdeel van de klacht tegen mr. X en Y zal als niet-ontvankelijk moeten worden afgewezen.

Volgt

Gegroundverklaring van de klacht tegen mr. X met oplegging van de maatregel van enkele waarschuwing; ongegrondverklaring van het eerste onderdeel van de klacht tegen mr. Y en groundverklaring van het tweede onderdeel met oplegging van de maatregel van enkele waarschuwing; niet-ontvankelijkverklaring van de tegen mrs. X en Y ingediende klacht.

Voorts spreekt de raad uit dat mrs. X en Y jegens klager niet de zorgvuldigheid hebben betracht die bij een behoorlijke rechtshulpverlening betaamt.

Hoedanigheid advocaat ken- baar maken?

Raad van Discipline Leeuwarden, 27 januari 2006
(Mrs. Van Riessen, Janssen, Van der Meulen, Vogelsang
en Winkel)

Niet in iedere situatie hoeft een advocaat kenbaar te maken dat hij advocaat van professie is. Uitgangspunt is dat de advocaat in zijn contacten met derden misverstand vermijdt over de hoedanigheid waarin hij in de gegeven situatie optreedt. Met het toezicht op de naleving van artikel 12 Advocatenwet zijn uitsluitend het Openbaar Ministerie en de Raad van Toezicht belast.

- Advocatenwet artikelen 12 lid 1 en 5, 46 (3. Wat een behoorlijk advocaat betaamt tegenover de wederpartij; 3.3.1 Grievende uitlatingen; 3.3.2 Dreigementen; 5.4 Welwillendheid)
- Gedragsregels 6, 17, 29 en 31

Feiten

Namens mevrouw Z heeft mr. X tegen klagers (de bestuurscommissie van een Scholengemeenschap en 3 leerkrachten) een kort geding aangespannen bij de rechtbank te A. Inzet van het geding was dat de cliënte zich verzette tegen iedere poging van de school, waar haar zoon leerling was om voor deze een beter passende vorm van onderwijs te vinden. In verband met de handelwijze van mr. X in deze zaak hebben klagers de volgende klacht ingediend:

- 1 Mr. X heeft klagers misleid over de hoedanigheid waarin hij aan een gesprek op 9 december 2004 heeft deelgenomen.
- 2 Mr. X heeft zich jegens klagers onnodig grievend en beledigend uitgelaten.
- 3 Mr. X heeft jegens klagers als tegenpartij op onoorbare wijze dreigementen geuit.
- 4 Mr. X heeft verzuimd de verhinderdata van de advocaat van klagers in

verband met de dagbepaling van het kort geding aan de rechtbank op te geven.
5 Mr. X houdt kantoor in A. hoewel hij bij de rechtbank te B. als advocaat en procureur staat ingeschreven.
Mr. X heeft tegen alle onderdelen van de klacht verweer gevoerd.

Overwegingen Raad

Ad 1
Aan de orde is de vraag of mr. X bij de bespreking op 9 december 2004 waar hij volgens eigen zeggen mevrouw Z op haar verzoek als getuige vergezeldde kenbaar had moeten maken dat hij van beroep advocaat is. Niet in iedere situatie hoeft een advocaat kenbaar te maken, dat hij advocaat van professie is. Dit hangt van de gegeven omstandigheden af. Uitgangspunt daarbij is dat de advocaat in zijn contacten met derden misverstand vermijdt over de hoedanigheid waarin hij in de gegeven situatie optreedt. Mr. X heeft gesteld dat hij op 9 december 2004 niet de intentie had als advocaat van mevrouw Z op te treden. Gebleken is, dat hij de mogelijkheid daartoe wel heeft opengelaten. Immers, reeds de volgende dag treedt hij daadwerkelijk als advocaat van mevrouw Z op. Het laatste veronderstelt een actieve (beroepsmatige) betrokkenheid of houding dan mr. X wil doen geloven als hij stelt dat hij mevrouw Z slechts als getuige vergezeldde. Naar het oordeel van de Raad had mr. X ter gelegenheid van het gesprek op 9 december 2004 er daarom melding van dienen te maken, althans had hij er beter aan gedaan, zulks ter vermindering van misverstand over de hoedanigheid waarin hij in de gegeven situatie optrad, te melden dat de mogelijkheid dat hij voor mevrouw Z als advocaat zou gaan optreden, zich zou kunnen voordoen, aangezien hij van beroep advocaat is. Mr. X heeft hierover echter het stilzwijgen bewaard. Hij heeft geen duidelijkheid verschaft over een (mogelijk) optreden van hem als advocaat en hem valt te verwijten dat er een misverstand is ontstaan over de hoedanigheid waarin hij aan het gesprek deelnam. Dit klachtonderdeel is gegrond.

Ad 2
Ter zitting van de Raad heeft mr. X desgevraagd verklaard, dat toen hij de brief van 10 december 2004 aan klagers schreef, hij nog geen inzage had gehad in het schooldossier van de zoon van mevrouw Z. De Raad stelt op grond daarvan en (mede) gelet op de inhoud van de brief van 10 december 2004 vast dat mr. X niet alleen de gewraakte uitlatingen ("geestelijk geweld, waaronder psychische druk, intimidatie, bedreiging en chantage; onoirbare substantieel niet op waarheid en werkelijkheid gebaseerde negatieve dossiervorming") en beschuldigingen (dat klagers mogelijk heroïne in de tas van de zoon zouden stoppen om een voorwendsel te creëren om hem van school te verwijderen) jegens klagers niet behoorlijk met (vaststaande) feiten heeft onderbouwd – als een behoorlijke onderbouwing heeft evenmin te gelden het aanvoeren van hetgeen mr. X naar hij in zijn brief van 10 december 2004 stelt, van het gesprek van de dag tevoren had begrepen –, maar ook niet heeft kunnen onderbouwen, omdat hij bij het schrijven van die brief nog geen kennis droeg van het schooldossier van de zoon. Mr. X heeft dus zonder (voldoende) grond de gewraakte uitlatingen gedaan en de beschuldigingen geuit. Dit past een behoorlijk advocaat niet. Het verweer van mr. X dat hij op deze wijze direct de aandacht van de school beoogde te trekken, gaat niet op. Naar het oordeel van de raad staan de advocaat andere – geoorloofde – middelen ten dienste om de aandacht van de wederpartij te trekken. Dit klachtonderdeel is gegrond.

Ad 3
Hoewel aan mr. X een grote mate van vrijheid toekomt in het kiezen van zijn bewoordingen vormen de bewoordingen van mr. X in zijn e-mail aan klagers: 'Mijn geduld met u is op. U dient te handelen zoals het juridisch behoort, en dat verdomt u kennelijk gewoon' onbehoorlijk taalgebruik dat een behoorlijk advocaat in zijn correspondentie met de wederpartij niet betaamt. In zoverre is dit klachtonderdeel gegrond. De zin: 'Dit is een dreigement' acht de Raad niet onbehoorlijk nu het niet meer is dan een bevestiging dat mr. X met een kort

geding heeft bedreigd, hetgeen – uiteraard – geoorloofd is.

Ad 4

Mr. X stelt dat hij de door de raadsman van klagers opgegeven verhinderdata aan de rechtbank heeft doorgegeven, maar daarbij 10 januari 2005 niet als verhinderdata heeft vermeld. Mr. X heeft daarover verklaard dat dit abusievelijk is gebeurd en dat hij de fout heeft hersteld. Nu de raadsman van klagers tegenover deze betwisting ermee heeft volstaan het standpunt van klagers te herhalen en daarin te volharden, en achterwege heeft gelaten stukken (bijvoorbeeld een verklaring van het Bureau KG van de rechtbank A) over te leggen, waaruit zou kunnen blijken, dat mr. X in het geheel geen aan hem opgegeven verhinderdata aan de rechtbank heeft doorgegeven, is het door klagers beweerd verzuim van mr. X niet komen vast te staan. Reeds op grond hiervan treft deze klacht geen doel.

Ad 5

Klagers klagen erover dat mr. X als advocaat kantoor houdt in het arrondissement A., hoewel hij volgens zijn briefpapier in het arrondissement B. gevestigd is en ook bij de rechtbank B. als advocaat staat ingeschreven. Nog ervan afgezien dat niet is gebleken dat klagers hierdoor (ernstige) problemen hebben ondervonden in hun contacten met mr. X over de afwikkeling van de zaak, komt naar het oordeel van de Raad aan klagers de bevoegdheid hierover te klagen niet toe. Mr. X is ingevolge artikel 12 Advocatenwet verplicht kantoor te hebben binnen het arrondissement der rechtbank, bij welke hij is ingeschreven (in casu de rechtbank B) en hij mag niet tevens in een andere arrondissement kantoor hebben in casu A). Met het toezicht daarop zijn (uitsluitend) het Openbaar Ministerie en de Raad van Toezicht belast. Derhalve zijn klagers niet ontvankelijk in dit klachtonderdeel.

Volgt

Niet ontvankelijk verklaring in het vijfde klachtonderdeel. Gegrondverklaring

van het eerste en tweede klachtonderdeel en van het derde klachtonderdeel zoals hierboven omschreven met oplegging van de maatregel van berisping en ongegrondverklaring van de klacht voor het overige.

.....

Mediator niet onder advocaten-tuchtrecht

Raad van Discipline Amsterdam, 19 december 2005 (Mrs. Marx, Van den Berg, De Meyere, Rigters en Röttgering)

De mediator-advocaat neemt een aan de mediation eigen positie in. Zijn handelen behoort in beginsel niet tot het terrein dat door het advocaten-tuchtrecht wordt bestreken.

- Advocatenwet: artikel 46 (6. tuchtprocesrecht).
- NMI-gedragsregels

Feiten

Klaagster en haar toenmalige echtgenoot hebben zich in september 2002 tot mr. X gewend in verband met een door hen gewenst gemeenschappelijk verzoek tot echtscheiding. Blijkens zijn bevestigingsbrief d.d. 26 september 2002 is mr. X met klaagster en haar ex-man overeengekomen dat hij als raadsman-bemiddelaar zou optreden. Zowel klaagster als haar ex-man hebben zich naast de bemoeiingen van mr. X ook laten bijstaan door een eigen advocaat, die ieder van hen op de achtergrond van advies diende.

Bij brief d.d. 31 maart 2004 heeft klaagster zowel bij de deken te A. als bij de tuchtcommissie van de stichting tuchtspraak mediators (tuchtcommissie NMI) een gelijklopende klacht ingediend over de wijze waarop mr. X als mediator is opgetreden. De klacht bestaat uit 7 onderdelen. Volgens klaagster heeft mr. X in strijd met artikel 46 Advocatenwet

gehandeld. De tuchtcommissie NMI heeft bij beslissing van 14 september 2004 de klacht gedeeltelijk gegrond verklaard en mr. X de maatregel van waarschuwing opgelegd.

Overwegingen Raad

Allereerst moet worden vastgesteld of mr. X ten deze als advocaat dan wel als mediator is opgetreden. De Tuchtcommissie NMI heeft in paragraaf 4.1 van haar beslissing overwogen dat mr. X als mediator is opgetreden. De raad onderschrijft die beslissing en de daaraan ten grondslag gelegde omstandigheden die tot dit oordeel hebben geleid. De mediator oefent bij de uitoefening van zijn taak niet het beroep van advocaat uit. De mediator-advocaat neemt een aan de mediation eigen positie in. Zijn handelen wordt beheerst door eigen regels, zoals neergelegd in de aan zijn handelen ten grondslag liggende mediation-overeenkomst en – indien toepasselijk – de NMI-gedragsregels. Het handelen van de mediator behoort daarom in beginsel niet tot het terrein dat door het advocatentuchtrecht wordt bestreken. Uitsluitend indien de advocaat zich in de hoedanigheid van mediator zodanig heeft misdragen dat hij daardoor het vertrouwen in de advocatuur heeft geschaad is er ruimte voor toepassing van bedoeld tuchtrecht. Overigens zijn er onvoldoende feiten gesteld of gebleken waaruit kan worden afgeleid dat er sprake is van zodanig handelen of nalaten dat het vertrouwen in de advocatuur is geschaad.

De tuchtcommissie NMI heeft de gelijklopende klacht ontvankelijk verklaard en inhoudelijk beoordeeld. In dit geval is er derhalve geen ruimte meer voor de advocatentuchtrechter. Een (inhoudelijke) beoordeling van de klacht, die door de tuchtcommissie NMI is afgedaan, ten tweede male, nu door de raad van discipline, moet dan ook afstuiten op het ne bis in idem-beginsel. Een en ander leidt dan tot de slotsom dat klaagster niet ontvankelijk zal worden verklaard in haar klacht.

Volgt

Niet ontvankelijk verklaring.